

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Leto XXXV

35 let

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

Govor o sodelovanju Gorenjske in Koroške

Pripravljenost in predlogi na obeh straneh

ena problematike mešanih podjetij na dvojezični Koroški, te medsebojno sodelovanje teh podjetij, navezovanje novih tokov med občinami, krajevnimi skupnostmi, kulturnimi in ugimi organizacijami ter poživitev sodelovanja, ki je na do- enih področjih zastalo, so glavni zaključki petkovega pogo- ra Gorenjcev s predstavniki Slovencev na Koroškem

Kranj — Stališča slovenske skup- ne do sodelovanja matičnega na- da s Slovenci v zamejstvu in do- danje vezi Gorenjcev s Slovenci na broškem in njihovimi organizacija- so dobra osnova za prihodnje so- lovanje. Na obeh straneh, tako na broškem kot na Gorenjskem, je pravljenosti za sodelovanje do- j, prav tako tudi idej. Vendar je do- ločenih področjih sodelovanje stalo; predvsem na gospodarskem dročju so se pojavile nekatere ave tudi zaradi naših trenutnih podarskih ukrepov in zaradi tega.

ker dokumenti o našem sodelovanju z zamejstvom niso v zadostni meri upoštevali gospodarskega položaja pripadnikov naše narodnostne skup- nosti. Kar se tiče gospodarskega so- delovanja z Avstrijo oziroma Koro- ško, je položaj še toliko bolj zapleten, ker Avstrija in Jugoslavija še nista sklenili sporazuma o malo- obmejnem gospodarskem sodelova- nju, za katerega je Jugoslavija zain- teresirana, na drugi strani pa je čutiti zavlačevanje. Oblikovana je bila interesna skupnost za sodelova- nje z Avstrijo, pomembno vlogo pa

igra sejem. Vendar to za poživitev gospodarskega sodelovanja ni do- volj. Elan in Alpetour sta z ustana- vljanjem mešanih podjetij onstran Karavank zaorala ledino: Elan v Brnci, Alpetour pa s hotelom v Ze- lezni Kapli in z vključitvijo v špedi- cijo Očko. Programe za takšno so- delovanje imajo kranjska Creina, GLG Bled, Almira Radovljica, Veriga Lesce, SGP Tržič, Alples, Kmetij- skoživilski kombinat itd. V večini teh primerov ne gre več le za načrte, ampak se le-ti že uresničujejo. Pred- vsem, so dejali na petkovi seji, pa je treba poskrbeti, da bodo ta podjetja uspevala, saj to dviga ugled manjši- ne in tovrstnih podjetij (zoper nje je bilo in je še v protislovenskih krogih na Koroškem dosti odpora), zagotavlja Slovincem delo in preprečuje odhod drugim, kjer ni slovenske besede.

Pomembno gospodarsko področje je turizem. Ob naših popotovanjih in oddihih na Koroškem prepogosto pozabljamo, da lahko bivamo pri Slovincih, in radi zavijemo k Nem- cem, čeprav sosed Slovenec ponuja povsem enake ugodnosti. Marsikaj bo treba spremeniti, ne le v ravna- nju, ampak tudi v mišljenju.

Tudi v kulturi so možnosti sode- lovanja velike. Nedavni dan Koro- ških Slovencev na Gorenjskem je dobro uspel. S tem kaže nadaljevati in tesneje povezati naša društva s koroškimi. Kar 19 slovenskih dru- štev na Koroškem še nima neposred- nih vezi z matico in prav ta se uba- dajo z največjimi problemi, medtem ko ostala društva, ki že sodelujejo z domovino, delajo dobro. Gorenjska se prav tako uspešno vključuje v ureditev Peršmanove domačije nad Zelezo Kaplo, kjer bo muzej revolu- cij in NOB za Koroško.

Se bi našli nadaljnje oblike sode- lovanja med društvi, občinami in organizacijami na obeh straneh, med ljudmi, med mladimi. Pojav- ljajo se primeri večirnosti, zato bo večje usklajevanje nujno. Prav tako ne bo odveč sodelovanje z nemškimi naprednimi organizacijami, ki so na- klonjene Slovincem in Jugoslaviji. O tem, kaj je bilo doslej narejenega, je bilo na petkovem pogovoru veliko in odkrito povedanega. Nova prilož- nost pa bo že spomladi, ko se bodo Gorenjci in predstavniki Slovencev na Koroškem ponovno srečali na oni strani Karavank.

J. Košnjek

V petek sta se v Kranju sešli delegaciji Slovencev na Koroškem, ki jih je vodil tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem Feliks Wieser, in Gorenjske, ki jo je vodil sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Zdravko Krvina — Foto: M. Ajdovec

Tehniško stvarjanje od malega

anj bo gostitelj 6. srečanja mladih tehnikov Slovenije — leleženci bodo na prireditvi 15. maja letos pomerili svoje spo- nosti v 14 tekmovalnih panogah — Velik pomen tehniške voje mladih

Kranj — Na lanskoletnem sreča- mladih tehnikov Slovenije v riboru so udeleženci predlagali, bi naslednjo prireditev pripravili Gorenjskem. Predsedstvo občin- konference Socialistične zveze v nju je to pobudo pred nedavnim vjelo. Tako bo 6. srečanje mladih nikov iz naše republike 15. maja v Kranju.

Okratna prireditev bo potekala 35. obletnici ustanovitve Ljudske nike Jugoslavije v okviru jugo- anških pionirskih iger Rastemo Titovo zastavo. To bo tudi ona manifestacija mladih na ročju tehnične in delovne kul- ter družbene samozastite v po- itev meseca mladosti. Njeno os- o vo dilo je geslo Tehnična kul- mladih, pogoj za večjo družbe- produktivnost.

rogram srečanja je zasnovan gle- na vsebino delovanja osnovno- ke mladine na tehničnem po- eju, namenjen pa je predvsem oji in izobraževanju mladih za ter interesne dejavnosti v pro- čas. Udeleženci srečanja, na n bo sodelovalo od sedemsto do sto mladih, bodo preizkušali e sposobnosti v 14 nosilnih pro- nih. Spoznavali bodo proizvodni es v eni od kranjskih organizacij Źenega dela. Na področju kon- Źorstva bo na sporedu tekmo- e in več razstav izdelkov. Mladi o tekmovali v uporabi električ-

nega ročnega orodja, na področju obrambe in zaščite, v modelarstvu, zmarjarstvu, radioamaterstvu, foto- grafski in filmski dejavnosti. V zna- nju se bodo pomerili tudi mladi fizi- ki, vsi pa si bodo lahko ogledali de- monstracije vrhunskih modelarskih izdelkov.

Srečanje mladih tehnikov ne omo- goča le primerjava doseženega zna- nja in sposobnosti ter spodbujanja učencev k ustvarjanju pri tehnič- nem pouku in dejavnostih v prostem času od mladih let naprej, ampak prispeva tudi k razvijanju delovne vzgoje in tehniške ustvarjalnosti, popularizaciji tehnike in poklicnem usmerjanju učencev iz osnovnih šol. Razen za medsebojno spoznavanje mladih in njihovih mentorjev pa iz- menjavo izkušenj med njimi bo pri- reditev prav tako pomembna, kot so med drugim naglasili na prvi seji od- bora za pripravo 6. srečanja mladih tehnikov Slovenije, za povezavo s proizvajalci tehnične opreme in materialov, ki bodo na njej sode- lovali. Obenem bo to dobra prilož- nost za prikaz tehniške ustvarjal- nosti domačinov.

Seveda, v pripravah na srečanje čakajo prireditelje številne naloge. Najbolj zahtevna bo prav gotovo izvedba prireditve, ki bo letos zaradi varčevanja le enodnevna in ne več dvodnevna kot vsa leta poprej.

S. Saje

Solidarnost s potresniki

Kamnik — Ostanek lanskih solidarnostnih sredstev je občina Kamnik sklenila nameniti občini Kotor. Tam je namreč v zadnji fazi izgradnje osnovna šola, ki ji bodo dodatna sredstva prišla ravno prav. V načrtu je namreč še dograditev knjižnice, zmanj- kalo pa je tudi denarja za do- kočno opremo učilnic. Jeseni bodo šolarji v Kotorju najbrž že začeli s poukom, kar bo delna za- sluga tudi kmaniških delovnih ljudi.

PRIPRAVLJENO V 2 MINUTAH

60 DROGA

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Volitve 11. in 14. marca

Z večerajšnjimi prvimi sejami občinskih kandidacijskih konfe- renc so se tudi na Gorenjskem sklenili predkandidacijski postopki na volitve delegatskih skupščin. Znani so predlogi kandidatov za opravljanje vodilnih in drugih funkcij v občinski skupščini, kandi- dati za predsednike izvršnih svetov ter opredeljeni postopki za izbor članov izvršnih svetov. Prav tako so sprejeta stališča in predlogi temeljnih kandidacijskih konferenc glede evidentiranih kandidatov za predsednika in člane predsedstva SRS, za delegate zveznega zbora skupščine SFRJ, za delegate zbora republik in po- krajaj skupščine SFRJ in za nosilce vodilnih in drugih funkcij v skupščini Slovenije ter skupščinah samoupravnih interesnih skup- nosti v republiki. Izvoljeni so delegati za prvo sejo republiške kandidacijske konference in pripravljene liste za volitve delegatov v družbenopolitični zbor občinske skupščine.

S tem je zaključen najpomembnejši del priprav na volitve. Prve ocene predvolilnih postopkov na Gorenjskem so ugodne. Evidenti- ranih je bilo več kot 40.000 možnih kandidatov za člane delegacij delegatskih skupščin. Čeprav sama številka še ne pomeni, da je vse potekalo najboljšo, poročila temeljnih kandidacijskih konferenc govore, da so se občani dobro zavedali, da ni vseno, komu zaupajo delegatsko funkcijo. Hkrati je v vseh okolišjih že prevladalo mišlje- nje, da je delegatska funkcija priznanje za dosedanje opravljeno delo.

Volitve v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih bodo v četrtek, 11. marca. Delavci v združenem delu bodo izvolili delegacije za zbere združenega dela skupščin družbenopolitičnih skupnosti in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. V ne- deljo, 14. marca pa bodo volili člane delegacij za skupščine družbe- nopolitičnih skupnosti in skupščine samoupravnih interesnih skup- nosti krajani v krajevnih skupnostih.

L. Bogataj

Šibka vez pionirjev z družbo

Letošnji mladinski kongres namerava razjasniti tudi vlogo in pomen pionirske organizacije — Na Jesenicah o pionirjih spregovorili mladinci, predstavniki družbenih organizacij in društev ter mentorji iz šol

Jesenice — Republiška kon- ferenca ZSMS pripravlja pred XI. kongresom mladinske organi- zacije temeljito problemsko konfe- renc o vlogi in pomenu pionirske organizacije. Ta teden so okroglo mizo na to temo sklicali tudi jeseni- ški mladinci, vendar problematike niso zaprli v ozke mladinske okvire. Kakšno pomembnost pripisujejo na Jesenicah najmlajšim samouprav- ljavcem, so z resno in zavzeto raz- pravo dokazali predstavniki ostalih družbenopolitičnih organizacij, dru- štev in učitelji iz osnovnih šol, ki z najmlajšo generacijo žive najtesneje povezani.

Razprava je temeljila na dveh ključnih vprašanjih, vsebini in organiziranosti pionirjev. Prisotni so menili, da je interesno delovanje mladine sila razvejano, da pa pionir- ska organizacija še ne opravlja druž- bene, samoupravne in vzgojne nalo- ge. Na Jesenicah je šibka tudi orga- niziranost pionirjev, saj so problemi

najmlajših prepuščeni iznajdljivosti učiteljev mentorjev in društvom pri- jateljev mladine. Prav zato ta oblika dela ne prerašča šolskih okvirov. Mladina že dlje časa izraža željo, naj bi pionirji samoupravno zaživel tudi v krajevni skupnosti. Družbene organizacije in društva jih že spreje- majo v svoje vrste, a v teh interesnih združenjih je vloga pionirja brez prave samoupravne vzgoje bistveno osiromašena.

Družba nalaga zlasti šoli veliko vzgojno nalogo samoupravno osvete- stiti mladega človeka in mu tako tla- kovati pot v zapleteno samoupravno prakso bodočnosti. Toda šola ne more biti edino mesto dela s pionirji. Svojo dolžnost morajo izpolniti tudi zveza prijateljev mladine (še vedno jo mnogi pojmujejo le kot organiza- cijo za počitniška letovanja) in ostali dejavniki družbenega življe- nja, zlasti mladinska organizacija. Tudi povezava med slednjo in pio- nirsko organizacijo je v razpravi doživela veliko kritike, saj na pre- hodu od pionirja k mladincu pogosto zaveza praznina, ko odrasčajočega človeka ne zna nihče organizirati. Vsebinskih stikov, ki bi mladinski organizaciji v prihodnje zanesljivo zagotavljali pionirski podmladek, je še vedno premalo. To slabost je razen pri mladinski organizaciji čutiti tudi drugje, najbolj verjetno v krajevni skupnosti, kjer se (kot kaže) le borci znajo vsebinsko pove- zati z najmlajšimi.

Na Jesenicah pionirski odredi zgledno delujejo, vendar ni nekega skupnega organa, ki bi se enotno ukvarjal z vprašanji pionirjev. Zato so na razpravi načeli možnost organiziranja sveta pionirjev; ta bi združil vse dejavnike, ki imajo opraviti z generacijo najmlajših. Na ta način bi bilo moč rešiti tudi men- torstvo in ga iz šol presaditi v širše družbeno okolje.

D. Žlebir

Sedemnajsti pohod na Stol — Od 19. do 21. februarja so organiza- torji pripravili letošnji pohod na Stol, s katerim so udeleženci počastili 40. obletnico bitke jeseniške čete z nemškim okupatorjem na najvišjem vrhu Karavank. Slovesno vzdušje so vsak dan dopolnile proslave pri Valvasorjevem domu; na petkovi je zbrani mladini govoril udeleženec bitke na Stolu Franc Konobelj-Slovenko, v soboto je bil slavnostni govornik predsednik občinskega odbora ZVB NOV z Jesenic Jože Ulčar, v nedeljo pa sekretar občinske konference ZSMS z Jesenic Darko Mlakar. V kulturnem sporedu so nastopili pevci DPD Svoboda France Prebren iz Žirovnice in moškega pevskega zbora iz Podnarta ter recitatorji DPD Svoboda France Mencinger z Javornika in Koro- ške Bele. Oba dneva so podelili 79 priznanj pohodnikom za desetkrat- no udeležbo, odbor pa je pripravil tudi jubilejna priznanja za pet še živečih borcev jeseniške čete. (S) — Foto: S. Saje

PO JUGOSLAVIJI

MARCA BODO CENE SKOČILE

Maloprodajne cene so se januarja povečale za 1,4 odstotka. Čeprav je že zdaj mogoče sklepati, da bodo podražitve tudi v februarju precej skomne, pa bi bila trditve, da so cene že ukročene, preuranjena. V naslednjem mesecu se bo gotovo podražila elektrika (po okvirnem programu za petnajst odstotkov, proizvajalci pa zahtevajo še nekaj več), storitve v železniškem prometu (sedemnajst odstotkov za prevoz blaga in petnajst odstotkov v potniškem prometu), temu pa, kot kaže, lahko dodamo še podražitve premoga, papirja, stavbnega lesa in plošč, končnih lesenih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov, potniških vozil in še nekaterih drugih artiklov.

Tudi predsednik zvezne skupnosti za cene Anton Polajnar ne prikriva, da bo marec letos najbolj kritičen. Šele maja, meni, lahko pričakujemo umiritev. Naftni derivati so se zaradi dragega dolarja proti dinarju pravkar podražili. Statistično se bodo te spremembe najbolj pokazale marca.

VEČ ELEKTRIKE IZ UVOZA

Po podatkih dispečerske službe Elektrogospodarstva Slovenije je bilo za oskrbo Slovenije v januarju potrebnih skupaj 795 milijonov kilovatnih ur električne energije, kar je za 3,6 odstotka več kot januarja lani. Zaradi visokih zunanjih temperatur v prvih sedmih dneh januarja je bil distribucijski odjem relativno majhen, zaradi poznejšega hladnega vremena pa je bila 20. januarja dosežena rekordna dnevna poraba: 28,7 milijona kilovatnih ur. Z električno energijo iz drugih republik ni bilo mogoče zadovoljiti potreb. Uvoziti smo morali še 105,6 milijona kilovatnih ur. Lani, na primer, le 7,7 milijona.

INSTITUT SODELUJE Z GORENJEJEM

Ceprav so na ljubljanskem Inštitutu Jožef Stefan v zadnjih letih podpisali s proizvodnimi organizacijami okrog 50 samoupravnih sporazumov o sodelovanju, ugotavljajo, da jim je šele letos uspelo skleniti sporazum, ki obeta sodelovanje. Tokrat so ga sklenili z Gorenjem, tovarno gospodinjke opreme iz Titovega Velenja. Ta poleg različnih stimulatorjev za pomoč bolnikom s poškodovanim centralnim živčevjem, ki jih že izdeluje razvijalci robot GORO 101, ki bo lahko nadomestil človeka pri nezdravih opravilih v tovarnah. Letos jih bodo izdelali deset. Predvidevajo tudi, da bo zadnje preskuse kot prototip prešel še drugi robot - plod sodelovanja Gorenja in Inštituta Jožef Stefan - GORO 80, ki mu pravijo »sko-vaški robot«.

Predkongresne priprave

Za mladinski kongres, ki bo oktobra meseca v Novem mestu, je republiška konferenca ZSMS že sprožila prve priprave. Pripravila je kvaliteten osnutek kongresnih dokumentov, ki bodo letos skrženi le na nekaj bistvenih točkah. Na prvi seji vseh predstavnikov občinskih konferenc mladine so oblikovane teze za kongresno poročilo in resolucijo že sprejeli, tako da so pustili veliko časa razpravam.

Poročilo na kongresu se bo izognilo deklarativnega besedišča in se skušalo omejiti le na strnjeno oceno položaja v katerem je mlada generacija. Kongres naj bi omogočil predvsem soočenje različnih mnenj in razprav brez kakšnih velikih besednih spodbud.

Jasno je že tudi, koliko delegatov bodo kongresu dale posamezne občinske konference. Udeležili se ga bodo 4 delegati in član organizacijskega odbora za pripravo kongresa, razen tega pa še delegati vseh družbenih organizacij in društev, o katerih bo letos na kongresu tekla odločilna beseda. V tem krogu bo mlada govorila o številnih nerazjasnjenih vprašanjih, ki so se nakopičila v štirih letih ali pa jim že prejšnji kongres ni našel prave rešitve.

D. Z.

Poljane - Minuli petek popoldan je krajevni odbor Rdečega križa v Poljanah pripravil zdravstveno predavanje za prebivalstvo. Zanimivim napotkom dr. Toneta Koširja, kako ohraniti zdravje, je prisluhnilo prek 40 obiskovalcev, večini gospodinj. Gre za prvo serijo predavanj o zdravem življenju, ki jo vodi po krajinskih skupnostih škočjeloške občine šest zdravnikov iz zdravstvenega doma v Škofji Loki. Jeseni bo sledila serija predavanj o preživetju v vojnih in drugih izrednih razmerah, vmes pa organizirajo po dogovoru predavanja z določenih področij medicine. (S) - Foto: S. Saje

Šola agroživilcev v Kamniku

Jeseni se bo začelo prvo leto srednje agroživilske šole - V centru v Kamniku se bodo šolali tudi gorenjski in ljubljanski dijaki

Kamnik - V kamniškem Centru srednjega usmerjenega izobraževanja se bo verjetno že to jesen začel pouk za dijake srednje agroživilske šole. Ker usmerjeno izobraževanje ukinja sedanjo srednjo veterinarsko šolo v Ljubljani, se težišče izobraževanja za to stroko prenaša iz centra. Sprva so namenili srednjo agroživilsko šolo razviti v Domžalah, kasneje so razmišljali o regijskem centru, ki bi bil v Kranju, vendar pa so slednjič odločile prostorske prednosti. Kamnik je nedavno zgradil center srednjega usmerjenega izobraževanja in v njem je dovolj prostora za prva dva letnika nove agroživilske šole. Urejena je tudi kuhinja, ki lahko ponudi 1500 obrokov in omogoča bivanje v Kamniku ter kasnejšo izgradnjo dijaškega doma.

Razlog, da je Kamnik ponudil šoli svoje prostore, pa je tudi v gospodarski naravnosti občine. Velik del kamniške industrije je živilsko-predelovalne stroke, ki je že zaradi podpore agroživilskih kadrskih potreb po mladih strokovnih kadrih postaja v kamniški občini vse močnejše. Zanimanje za izobraževalni center agroživilcev sta pokazala tudi živilsko-veterinarski zavod Kamnik-Domžale in oddelek Biotehniške fakultete v Grobljah, ki si od srednje šole prav

tako obeta mladih usposobljenih moči.

V agroživilskem centru se bodo poleg dijakov iz kamniške občine šolali tudi učenci obeh bližnjih regij - ljubljanske in gorenjske. V Kranju sicer obstaja mlekarški šolski center pri KZK. Tudi ta center se bo verjetno povezal s kamniškim agroživilskim centrom, vendar imajo v njem možnost šolanja le tisti, ki so se že ozko usmerili v mlekarstvo. Kamniški agroživilski center bo poleg veterinarjev, ki so se doslej izobraževali v srednji veterinarski šoli v Ljubljani, svoj program razširili še na kmetijske in živilce. Za zdaj sta sicer predvidena šele prvi in drugi letnik v Kamniku, na višji stopnji pa bo moč nadaljevati šolanje v Mariboru, kmetijskem mlekarstvu smeri pa v Kranju. Za prvi letnik pričakujejo nekaj več kot sto slušateljev agroživilskih smeri.

Do jeseni nameravajo dokončno opremiti učilnice, o programih in o delu regijskega centra za agroživilstvo pa bodo še podrobneje sklepale vse ustanoviteljice: kamniška, ljubljanska in gorenjska občine. V kratkem se bo treba odločiti tudi za nov dijaški dom. Kaže, da z gradnjo ne bo velikih težav, saj so sredstva že odobrena.

D. Zlebir

Jezikovno razsodišče (53)

SLOVENŠČINA ZA POTNE LISTE

A. P. iz Ljubljane nam je poslal fotokopijo navodila, ki ga je dobil skupaj s potnim listom konec letošnjega februarja. Besedilo se mu zdi po nepotrebnem okorno in nekam nenaravno, pa nas vprašuje, kaj je tu narobe.

Njegov občutek je bil pravilen. Navodilo ima sedem odstavkov, v njih pa se besedna zveza »potni list« kar naprej ponavlja, ponekod celo po večkrat. Kakor da tisti, ki je to pisal, še nikoli ni slišal, da se moramo tudi v jeziku ogibati nepotrebnega ponavljanja, tako da recimo samostalnike zamenjamo z zaimki ali z drugimi imeni.

Drugi, tretji in četrti odstavek navodila se glase takole: »Potni list doma in v tujini skrbno hranite. Nosite ga s seboj samo, kadar ga potrebujete. - Potnega lista ne nosite v zunanjih žepih oblačil in ne v odprtih torbica! Ne puščajte ga v avtomobilu! - Potni list na potovanju in v domovini ne dajte v hrambo drugim osebi.«

Vse to bi se dalo lepo združiti. Prva dva stavka ostaneta, naprej pa bi se reklo: »Ne nosite ga v zunanjih žepih oblačil in ne v odprtih torbica. Ne puščajte ga v avtomobilu. Na potovanju in v domovini ga ne dajate v hrambo drugim ljudem.«

Sedanji peti odstavek bi lahko ostal, prav slab pa je spet šesti: »S skrbnim čuvanjem potnega lista boste preprečili krajo ali izgubo potnega lista. - Kar trikrat po vrsti »potni list«! Saj se da povedati lepo in razumljivo: »Na potni list dobro pazite, da vam ga kdo ne ukrade ali da ga ne zgubite; s tem si prihranite tudi nepotrebna pota in stroške za novega.«

Urdu za potne liste taka tiskovina pač ni v čast, zato upamo, da jo bo nadomestil z boljšo.

Razsodišče vabi vse, ki jim ni vseeno, kako Slovenci govorimo in pišemo, naj predloge in pobude za boljše jezikovno izražanje pošiljajo na naslov:

Sekcija za slovenščino v javnosti, Jezikovno razsodišče, RK SZDL Slovenije, 61000 Ljubljana, Komenskega 7.

Dobro slovenski jezik naj bo naša skupna skrb!

GLAS

Ustanovitelji Glasa občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin - Izdaja Glasopisno podjetje Glas Kranj - Glavni urednik Igor Slavec - V. d. odgovorni urednik Jože Košnjak - Novinarji: Leopoldina Bogataj, Danica Dolenc, Dušan Humer, Helena Jelovčan, Lea Mencinger, Stojan Saje, Darinka Sedej-Kuralt, Marija Volčjak, Cveto Zaplotnik, Andrej Zalar in Danica Zlebir - Fotoreporter Franc Perdan - Tehnični urednik Marjan Ajdovec - Oblikovalci: Lojze Erjavec, Tomaž Gruden, Slavko Hain in Igor Kokalj - List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih. - Štavek: TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudskopravica Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Moše Pijadeja 1 - Tekoči račun pri SDK v Kranju številka 51500-403-31999 - Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, redakcija 21-860, odgovorni urednik 21-835, tehnični urednik 21-835, komercialna, propaganda, računovodstvo 28-463, mali oglasi, naročnina 27-960 - Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72. - Polletna naročnina 300,- din.

Slovenci na Koroškem

Pritožba na ustavno sodišče

Celovec - Slovenski informacijski in dokumentacijski SINDOK iz Celovca sporoča, da se je dr. Franci Zwitter, šolskega ravnatelja iz Zitare vasi Franca Kukovice pritožil na slovensko ustavno sodišče, ker je občinska uprava prepovedala dvojezične napise v tamkajšnji ljudski šoli. Pritožba ocenjuje žitajrskega občinskega odbora kot protiusstavno, kot kršenje pravic manjšine in uporabo sedmojuljske zakonodaje, ki sodbi manjšine protiusstavna. Pritožba na ustavno sodišče pa ni akt občinskega sveta ni zakonit.

Številni koroški Slovenci in predstavniki avstrijskih slovenskih sil podpirajo pritožbo Slovencev in soglašajo z ravnateljskega ravnatelja, ki v ljudski šoli noče odstraniti dvojezičnih napise. Protestirajo 135 koroških učiteljev obeh narodnosti. Protestirajo slovenska zveza na celovski univerzi, prav tako pa tudi visokošolska zveza na Dunaju. Protesti prihajajo od mednarodnih društev za ogrožena ljudstva v Nemčiji, od socialističnih študentov, od dunajske sekcije socialističnih študentov, od zveze avtorjev, od vseavstrijskega društva naprednih pesnikov, od zveze demokratov in od zveze demokratičnih učiteljev. Podpredsednik slovenske unije evropskih narodnostnih skupnosti Meyer v pismu oboja ravnatelj žitajrskih oblasti. Posebej opozarja na to, da tudi na zunanosti šole ne nameravajo izobesiti nobenih (niti nemškega niti slovenskega), samo da se znotraj ne izloči slovenski. To je žalitev Slovencev, meni.

V petek, ko so predstavniki Slovencev na Koroškem obiskovali renjsko, je bilo govora tudi o tem primeru. Tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem Feliks Wieser je povedal, da so pisma že presegla število 300 in da so v nekaterih koroških šolnih samoiniciativno v šolah že začeli nameščati dvojezične napise. Je tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem povedal, da trenutno za reševanje manjšinske problematike niti ni zanimivih strankami, niti časa, ker je sedaj več zanimanja za bližajočo slovenski organizaciji sta se skupno odločili, da v soavetih ne bodo pa predlagata nadaljevanje razgovorov v okviru kontaktnega kjer bo mogoče enakovreden razgovor. Slovenci so predlagali novani operativni kolektor reševanja problematike, od koroških šolske vzgoje do zastopanosti Slovencev na radiu in televiziji, nanj ustrezni organi ne odgovorijo že dve leti. Akcijska komisija organizacij Slovencev na Koroškem glede ureditve je bila povezovanje z naprednimi silami Avstrije, ohranjanje tradicije delovanje z matičnim narodom, najrazličnejše oblike vključevanje manjšine v gospodarsko sodelovanje med Avstrijo in goslavijo ter odpiranje meje so temeljna izhodišča boja Slovencev na Koroškem za obstoj in zajamčene pravice.

J. K.

Koristna pobuda za oživilje mestnega jedra

Radovljica - Da je staro mestno jedro z Linhartovim trgom v Radovljici med najlepšimi v Sloveniji, ni dvoma. O tem je bilo že veliko napisanega in to je že pred leti spodbudilo Radovljčane, predvsem občinsko skupščino, kulturno skupnost in turistično društvo, da bi ohranili in postopno oživili del mesta in vse, kar mu je dajalo utrip v bližnji in daljni preteklosti.

Večji del pročelij, stenskih slikarj in fresk na starih mestnih hišah so že obnovili. Razen Čehelarskega muzeja in Linhartove spominske sobe v radovljiški graščini, ki privablja vse več domačih in tujih obiskovalcev, se je v zadnjem času močno uveljavila tudi galerijska dejavnost v Šivčevi hiši. Na trgu so odprli nekaj novih gostinskih, trgovskih in obrtniških lokali, ki se bolj ali manj prilagajajo okolju. In če ne bi bilo v tem delu toliko avtomobilov, bi bila stara Radovljica še lepša.

Pri krajevni skupnosti obetajo, da bodo še letos uredili nekaj parkirnih mest pri vhodu v trg. Za popolno revitalizacijo pa bodo morali še marsikaj storiti. Predvsem bo treba urediti kanalizacijo, vodovodno in električno omrežje, nadaljevati z ob-

novo in funkcionalno pritičnih prostorov in trgu za gostinsko in trgovsko dejavnost.

O vsem tem so nedavno pravljali stanovalci na ulični konferenci krajevne skupnosti. Radovljčani dali pobudo, da bi se v skem času na Linhartovem trgu začeli z nekaterimi preoblikovanji, ki bi poživile utrip mesta in bivanje turistom in prebivalcem. Šobca in Bleda. Pobudo so obravnavali na sestanku predstavnih skupnosti, kulturne, društvenopolitičnih in izobraževalnih organizacij, občinskih in stičnega društva. Vsi so se strinjali, da je to govorilo so jo podprli vrsto uporabnih in hitevnih predlogov. Predlog, da bi se letos, v zadnjem julijanskem rali na trgu nekaj njih prireditve in posebnosti komisijski, ki program vseh predstavi.

Sprejeta lista kandidata

Delegati občinske konference SZDL Kranj so konec tedna sprejeli listo kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru SOB Kranj; potem ko so o možnih kandidatih prej razpravljali v temeljnih sredinah

Kranj - Občinska konferenca SZDL Kranj je na svoji seji v petek, 19. februarja, določila listo kandidatov za družbenopolitični zbor Skupščine občine Kranj. V temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter v družbenopolitičnih organizacijah je bilo v jeseni lani oblikovanih 205 pobud za evidentiranje vodstva družbenopolitičnih organizacij v občini so evidentirala 122 možnih kandidatov za delegate tega zbora, predlog možnih kandidatov pa je bil sprejet na skupni seji občinske konference SZDL in občinskega sveta Zveze sindikatov v januarju.

Predlog možnih kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru

skupščine občine Kranj januarja pa do 10. februarja obravnavale temeljne konference. Iz zapisnikov poslali iz 389 krajevne SZDL in osnovnih organizacij kandidata, je razvidno, da jih je bilo 205, prav toliko pa je datov oziroma jih tudi nopolitični zbor, večji pripomb. Pripombe so jejni skupnosti Nakhla stol ter v kranjski Velopnevmatika. Vse možnih kandidatov v temeljnih kandidatih, cah ni doživela spremerenci SZDL Kranj ločili listo kandidatov, možnih kandidatov enega kandidata, ki njih razlogov ni sprejel, tako je na listo kandidatov Stane Markovič, zidar, čič-Zmago. O kandidatih nopolitični zbor skupnosti Kranj pa bodo imeli besedo na bližnjih vseh.

Problemi se rešujejo v osnovnih organizacijah

Na programsko-volilni konferenci občinske organizacije ZK so opozorili na vrsto problemov — V zadnjih letih je občinska organizacija naredila velik korak naprej — Osnovne organizacije so zaživele v sredinah, kjer komunistov prej sploh ni bilo

Škofja Loka — »V zavest slehernega komunista mora priti, da konkretnih problemov ne more rešiti ne občinski komite, ne delovna skupina CK, če ne bomo v osnovni organizaciji ZK skozi kritično analizo razmer postavili ciljev, nakazali poti, ki vodijo k njim in se borili zanje. Le tako se bomo uveljavili kot ustvarjalna sila,« je poudaril v uvodni besedi na četrtkovi programsko-volilni konferenci občinske organizacije ZKS Škofja Loka predsednik konference Lovro Gajgar. Manjka nam tudi odgovorosti. Vedno, ko se večkrat srečujemo z njim in istim vprašanjem pomeni, da nekaj ni v redu. Je tedaj čas, da pregovorimo o odgovornosti? Pogosto si na to vprašanje odgovorimo z ugotovitvijo, da smo pač sami več ali

Za sekretarja komiteja občinske konference ZKS so ponovno izvolili Romana Teržana.

manj pripomogli k takšnim razmeram. Ob tem nam splošnih načel o odgovornosti ne manjka, odgovornosti pa. Kako sicer razumeti, da prenekatere vprašanje ostane brez odgovora. Izход je v iskanju družbenih meril za odgovornost in poti za njihovo uveljavitev. Moralne, politične in tudi materialne sankcije morajo postati stalna sestavina samoupravljanja, vendar ne šele tedaj, ko so posledice neodgovornosti nakopičene, še manj sprejemljivo pa je, da ugotovljene neodgovornosti ne sankcioniramo.

V uvodnih besedah je Lovro Gajgar opozoril še na vrsto vprašanj, ki se znova in znova ponavljajo in s tem dal dobro izhodišče za razpravo. Jakob Gartner je spregovoril o razmerah v kmetijstvu. Poudaril je, da je v občini velika pripravljenost, da se izboljšajo razmere v

kmetijstvu, kar se kaže tudi v tem, da so delavci v združenem delu brez odpora sprejeli sporazum o združevanju sredstev v kmetijski sklad. Tudi davčna politika spodbuja pridelavo, saj večina višinskih kmetij sploh ni obdavčena pa tudi dajatve v nižinah niso previsoke. Vlaganja v kmetijstvo so preskromna in še večje vprašanje je, če so pravilno usmerjena. Kmetje še premalo vplivajo na dohodek oziroma so dohodkovne povezave tako v proizvodnji mleka kot mesa še preskromne. Največji problem je slaba organiziranost kmetijstva. Zato morajo komunisti narediti vse, da se spelje dohodkovna povezanost od kmeta do trgovine.

Viktor Žakelj je povedal, da kljub prizadevanjem niso uspeli povezati čevljarke industrije v občini, ni uspela intergacija v gradbeništvu, ne gre pri organiziranosti novega centra usmerjenega izobraževanja in v kmetijstvu, problemi se pojavljajo tudi v nekaterih delovnih organizacijah. Problem je v tem, da strokovni in vodilni delavci v predlaganih povezavah ne vidijo »pravih« rešitev zase. Zato v svoji sredini uveljavijo nasprotno stališče in se potem izgovarjajo na »odločitev delavcev«, ki so glasovali proti.

Dobre delavce bi morali prav tako sploštovati kot dobre športnike, je poudaril v razpravi Stefan Mohor. Zlasti ustvarjalno delo, bi moralo dobiti več družbenega priznanja. Priznanj za dobro delo praktično ni več in to je slabost.

Občinska organizacija ZK je v zadnjem obdobju naredila velik korak naprej, je dejal v svoji razpravi sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Zdravko Krivina. V ZK je bilo sprejetih veliko mladih ljudi in v sredinah, kjer sploh ni bilo komunistov, so zaživele osnovne organizacije ZK. S tem je postavljena dobra osnova za delo novoizvoljene občinske konference ZKS. Vendar ti uspehi ne smejo pomeniti samozadovoljstva nad doseženim. Osnovne organizacije je potrebno usposobiti, za razreševanje konkretnih problemov in doseči, da bodo komunisti aktivno delali v delavskih svetih, sindikatih in drugih organizacijah in pri tem uresničevali stališča ZK.

Več razpravljalcev je opozorilo na pomen usposabljanja komunistov. Še posebej pa so opozorili na pomen idejopolitičnega usposabljanja učiteljev. To bi morala biti naloga vzgojnoizobraževalnega sistema od osnovne šole navzgor, saj le osnovna organizacija na šoli, ne more narediti vsega. Rado Jan je poudaril, da se prepogosto pozablja na lik komunistične organizacije ZK mora delati tako, da bodo mladi imeli v njej vzor in življenjsko perspektivo.

Na programsko-volilni konferenci so izvolili novo občinsko konferenco, in na prvi seji konference komiteja predsednika konference, sekretarja komiteja in namestnika sekretarja. Izvolili so tudi delegate za kongres ZKS in ZKJ.

L. Bogataj

Novi predsednik OK ZKS Škofja Loka je dr. Branko Berčič, znan družbenopolitični delavec, saj je nosilec vrste odgovornih funkcij v občini in republiki.

Kdo je socialno ogrožen

Lani je v kranjski občini vsak šesti občan prejel eno od oblik socialno varstvenih pomoči — Potrdilo o dohodku družine ne pokaže vedno realnega gmotnega stanja — Preverjanja na domu so pokazala, da vsi »ogroženi« niso vedno ogroženi

Kranj — Kako najučinkoviteje pomagati družinam oziroma občanom, ki so se trenutno znašli v težkih stiskah, je vprašanje, s katerim se v kranjskem socialnem skrbstvu varujejo že dlje časa. Že pred leti so v analizi Centra za socialno delo in občinskega sindikalnega sveta ugotavljali, da široka paleta socialno varstvenih pomoči, ki so občanom na voljo, nima vedno zaželenega učinka. Vsaka pomoč, pa naj gre za denarno pomoč za otroke, obveznicirano stanarino, registrirano oskrbnino v vrstu ali podaljšano bivanje v šoli, varstveni dotek pokojnini, štipendijo iz družinskih sredstev, regres oskrbnine v različnih zavodih, je vsekakor dosegla in brez dvoma dviga življenjski standard. Vendar je že pred časom prihajalo tudi do situacij, ko lahko občani z nizkimi osebnimi dohodki dobili malodane sredstva iz teh pomoči, ki so jih odmerjale terenske skupnosti po svojih medboj neusklajenih kriterijih. Ni bilo tako redko, da je imel občan ali družina s števčeno dveh, treh ali celo šestih vrst socialnovarstvenih pomoči boljši dohodek kot družina, ki je morda le za malenkost presegla svoj dohodek. Takšen z najrazličnejšimi pomočmi pridobljeni standard je pogosto presegal standard družine, ki si je le-tega zagotavljala skupno z delom, obenem pa tudi stimulativno vplival na prizadevanje posameznikov ali družine, da bi sama pomagala na noge z delom. Nekateri delavci z nizkim dohodkom v popoldanskem času povečevali družinski dohodek z delom, manj vidnim pa je dohodek zagotovila šola ali manjša socialnovarstvena pomoč v tej ali oni obliki.

Samoupravne interesne skupnosti, ki se vključujejo v skupnost socialnega varstva Kranj, so zato vejele samoupravni sporazum o upnih izhodiščih za zagotavljanje socialne varnosti v obdobju 1981 do 85 v občini Kranj: s skupno evinco prejemnikov socialno varstvenih pomoči v občini, podobno bodo videli tudi ostale slovenske občine, ne že od aprila lani na enem mestu zbirajo podatki o občanah, ki prejmejo katero od teh pomoči. Lani je vsak šesti občan Kranja prejel eno od možnih socialno varstvenih pomoči, največ pa je bilo denarnih pomoči za otroke, skoraj 6000, skoraj 1500 registrirane prehrane in bivanja v osnovnih šolah, nekaj več kot 1000 registriranih oskrbnin v zavodu, ostalih pomoči je bilo manj: 3 varstvenih dodatkov k pokojnini, 527 solidarnostnih štipendij,

262 oskrbnin v zavodih, 226 družbeno denarnih pomoči in 135 subvencioniranih stanarin.

Kljub analizi sedanjih podatkov pa ostaja še naprej odprto vprašanje, koliko te vrste pomoči pripomorejo k standardu družine. Potrdilo o dohodku najbrž ni edino merilo, po katerem je treba ocenjevati gmotni položaj družine, ocena pa je še težavnejša, ker niso znani življenjski stroški povprečne družine. Preverjanja na mestu samem so namreč že pokazala, da nekateri »ogroženi« sploh niso socialno ogroženi. Kaže, da bo stalno preverjanje potrebno tudi v bodoče, ko bo za kranjsko občino uvedena tudi računalniško vodena evidenca prejemnikov in ko bo v celoti izpeljan poenostavljen postopek za občana, ki bo želel tako ali drugače pomoč.

L. M.

Mar stroj res vse izenači?

Kranj — Le nekaj let nazaj smo ob zaposlovanju dosledno zahtevali: dokončana osnovna šola. Brez osmih razredov osnovne šole nisi dobil dela ne pri stroju ne na cesti. Dostikrat se je zgodilo, da so ti »nedokončani šolarji« čakali nekaj let, da so se lahko zaposlili. Potem se je vse spremenilo. Hudo povpraševanje po delavcih je obrnilo vse na glavo. V industriji, v gradbeništvu, komunalni, vsepovsod so začeli zaposlovati vse od kraja. Še danes bi bilo tako, če bi nas ne zadržal tisti minimalni odstotek novega zaposlovanja, ki se ga moramo držati.

Toda problem ni v tem. Problem so delavci, ki so ostali brez osnovne šole. V poročilu kadrovske službe občine o izvajanju družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj lahko preberemo, da od vseh zaposlenih delavcev v kranjski občini še vedno nima 6545 delavcev ali 21,6 odstotkov dokončane osnovne šole. Podpisniki dogovora so se obvezali, da bodo od vseh, ki so zaposleni na delovnih mestih, kjer se zahteva dokončana osnovna šola, to dosledno zahtevali in jim to tudi omogočili. Delovni čas jim bodo prilagodili tako, da bodo lahko obiskovali šolo. Kakšnih posebnih stroškov ne bo — osnovno šolanje se plačuje iz sredstev izobraževalne skupnosti — zato zaradi denarja ne bi smelo biti zadržkov.

Obenem je tudi ugotovljeno, da je več kot polovica delavcev brez dokončane osnovne šole, 3703 so mlajši od 40 let. Prav te bi morali

pospešeno vključevati v šolanje, ker bi bili perspektivni za nadaljnje izobraževanje.

Toda zdi se, kot bi bili za tako tako rešitev gluhi in slepi. Delavska univerza v Kranju se je za izobraževanje ob delu dobro pripravila, posebno še za osnovnošolce, vendar ostaja na pol prazna. Medtem ko se je ob vsakem razpisu prijavilo prek sto učencev za osnovno šolanje, so jih lani s težavo pridobili okrog trideset. Mladi delavci niso zainteresirani za šolanje, ker so pač ob stroju, čeprav brez dokončane osnovne šole, pri osebnem dohodku izenačeni s sodelavcem, ki ima dokončano šolo, morda celo nepopolno srednjo ali še kaj več. Prisiliti jih ne moremo, zmigujemo z rameni v delovnih organizacijah.

Mar stroj res vse izenači? Saj danes vendar od delavca ne zahtevamo samo tistih preprostih delovnih operacij. Danes mora znati in vedeti veliko več. Samoupravljanje zahteva ne le osveščena, temveč tudi izobražena delavca. Mar bomo njihovo neprizadetost pri samoupravljanem odločanju še dolgo let opravičevali s tem, da so strokovni materiali ob zaključnih računih in podobnem pač težko razumljivi preprostem delavcu? Lahko sicer zahtevamo, naj se strokovnjaki v svojih razlagah spustijo na delavčev nivo, to je končno še najlažje, toda treba je nekaj storiti, da se bo dvignil tudi delavčev nivo. Zato je treba delavce zainteresirati za izobraževanje. Dokler bodo kuverte enako debele za vse, bo verjetno ostalo pri starem.

D. Dolenc

NAŠ SOGOVORNIK

Rudi Hrovatič

Pritegniti čim več borcev

Trzin — Na redni skupščini zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne občine Trzin, ki je bila hkrati tudi izvolilna, je prejšnjega predsednika odbora Toneta Stritih zamenjal Rudi Hrovatič. Z njim sem se pogovarjala predvsem o tem, katerim področjem dela bo organizacija v prihodnjem obdobju posvetila največ pozornosti.

»Razprava na skupščini je potrdila, da je bilo dosedanje delo občinskega odbora, predsedstva in komisij uspešno,« je povedal novi predsednik. »Tudi naprej se bomo držali začrtanih smeri. Obdržali smo vseh šest komisij: komisijo za vojaške vojne invalide, za socialno-zdravstvena vprašanja, za zapornike in internirance, za razvijanje tradicij narodnoosvobodilnega boja, za splošni ljudski odpor ter za odlikovanja in priznanja. Menim, da je tudi zadnja še vedno potrebna, saj je med nekaj več kot tisoč trziškimi borci, kolikor jih zdaj združuje naša organizacija, še precej takih, ki za svoj prispevek k osvoboditvi niso prejeli moralnega priznanja družbe.«

»Med najpomembnejša področja dela pa vsekakor sodi socialna in zdravstvena pomoč borcev. V zadnjih dveh letih, ko v zdravstvenem domu obstaja dispanzer za borce, je bilo na sistematičnih pregledih že blizu 60 odstotkov vseh članov. Čeprav je delo dispanzerja zelo uspešno, si bomo prizadevali še kaj izboljšati. Ugotavljamo namreč, da je zdravstveno stanje udeležencev narodnoosvobodilnega boja iz leta v leto slabše. Kažejo se posledice preostanih naporov.«

Rudi Hrovatič je posebej izpostavil tudi naloge na področju razvijanja in ohranjanja tradicij narodnoosvobodilnega boja. »Čeprav smo naredili pomemben korak naprej,« je dejal, »bo potrebno zlasti z osnovnimi šolami vzpostaviti še tesnejše stike. Mladi, ki bodo nekoč prevzemali odgovorne naloge, morajo poznati in ceniti izročilo našega štiriletnega boja in revolucionarnih prizadevanj za preobrazbo družbe. Tudi borci smo odgovorni, da jih z najrazličnejšimi akcijami navajamo na spoštovanje in negovanje tradicij narodnoosvobodilnega boja.«

Program dela, ki so ga trziški borci sprejeli na zadnji skupščini, bodo v komisijah, predsedstvu in odboru zveze natančneje opredelili. Za uresničevanje želijo pritegniti čim širši krog članov, saj bodo le na ta način lahko povečali vpliv organizacije na celotno družbeno in gospodarsko dogajanje v občini.

H. Jelovčan

Komunisti vodili akcije

V radovljiski občini so se člani Zveze komunistov aktivno vključili v razreševanje težav gospodarstva — Veliko večji izvoz, vendar pretirano manjše investicije

Radovljica — V občini so vse družbenopolitične organizacije, še posebej pa Zveza komunistov, v minulem obdobju vodili akcijo za stabilizacijo gospodarstva. Glavni usmerjevalci akcije so bili sklepi programsko-volilne konference ZKS Radovljica, sklepi, ki so jih sprejeli po vseh osnovnih organizacijah ZK. Ustanovili so tudi posebno delovno skupino, ki je obiskala nekatere temeljne in delovne organizacije, tiste, pri katerih so se pokazale nekatere slabosti.

Tako pri občinski konferenci ZKS Radovljica zdaj ugotavljajo, da so nekatere organizacije, ki so imele resnejše težave pri gospodarjenju, temeljito analizirale vzroke, nekatere, predvsem s področja vzgoje in izobraževanja, pa so zaradi polletnih počitnic polletne rezultate obravnavale zgolj formalno. Tudi nekatere gostinske in turistične organizacije v poletni sezoni ne obravnavajo rezultatov poglobljeno. Nadalje so ugotovili, da so delavci bolj obveščeni o rezultatih kot minula leta. Sklicali so tudi poslovodne organe vseh organizacij združenega dela, razen nekaterih manjših, in obravnavali rezultate in probleme gospodarjenja.

Možnosti gospodarjenja so bile lani zaradi znanih restrikcij pri

uvozu slabše. Proizvodni trak se v radovljiski občini sicer nikjer ni ustavil, zmanjšano proizvodnjo, nižjo produktivnost in premetitve delavcev pa so zabeležili v obeh Iskrinih tovarnah, v Kemični, Zitu Lesce, Suknu in deloma tudi v Eланu. Izvoz je bil lani skoraj za 20 odstotkov večji kot leto prej, ob sorazmerno visokem deležu izvozne proizvodnje na zaposlenega. Največje povečanje deviznega prihodka so zabeležili v turizmu.

V občini so vodili tudi dosledno stabilizacijsko investicijsko politiko. Delež investicij se je zmanjšal pod normalno vrednost, pretirano zmanjšanje pa je posledica neprilagojenosti investicijskih programov. Mentaliteta se spreminja najbolj počasi na področju naložb. Za letos pa je položaj že precej boljši, saj je več investicij, ki so izvozno usmerjene. V Radovljici ocenjujejo, da je bilo tako lani več akcij, ki pomenijo boljšo organiziranost in s tem boljše gospodarjenje. Sodelovanje pri akcijah med družbenopolitičnimi organizacijami in skupščinskimi organi je bilo zelo dobro in akcije so bile enotne. Ob tem so predvsem sodelovali komunisti, ki so sproti spremljali vse probleme, opozarjali nanje in jih poskušali kar najbolje reševati.

D. Kuralt

Višje denarne pomoči in rejnine

Kranj — Občani, ki imajo zaradi stalnega ali začasnega slabega gmotnega položaja pravico do denarnih pomoči, bodo letos prejeli na 25 odstotkov višje denarne pomoči. Tako so sklenili delegati na zadnji seji skupščine skupnosti socialnega skrbstva Kranj. Lani je bila povprečna višina denarne pomoči občanom, ki jim je bila ta pomoč edini vir preživljanja, 3200 din, od 1. januarja letos pa bo denarna pomoč znašala 4000 din. Pravilnik o družbeno-materialnih pomočeh občinske skupnosti socialnega skrbstva

pa ima še druge oblike denarnih pomoči, ki bodo letos takele: posebna družbena pomoč od 1330 din do 2000 din, časna pomoč bo poslej 4000 din, enkratna pomoč pa 8000 din. Dodatek za drobne osebne izdatke občanov v zavodu pa je 400 do 800 din.

Skupščina je tudi sprejela sklep o višjih rejninah, ki se tudi sicer vsako leto valorizirajo glede na rast življenjskih stroškov. Povišanje pa ni doseglo odstotkov, za kolikor so se zvišali življenjski stroški lani v naši republiki, tako da bodo rejnine letos večje za 40 odstotkov. Rejnjina za predšolskega otroka je poslej od januarja 4520 dinarjev, za osnovnošolskega 5340 din, za mladoletnika nad 14 let 5550 din in za otroka z motnjami v telesnem in duševnem razvoju 6300 din.

Zaradi embalaže v izvoz

Visoka cena steklene in pločevinaste embalaže – Zaradi devizne udeležbe pri nabavi reprodukcijskega materiala kamniška Eta prisiljena v izvoz – Sodelovanje s kooperanti niža ceno surovine

Kamnik – Kamniška Eta, vodilna v slovenski živilski industriji predelave povrtnin, postaja za domače, pa tudi tuje tržišče vse bolj zanimiva. Večino pridelkov prodaja v Sloveniji, prehranjuje pa tudi Zagreb, Beograd, Sarajevo z okolico in Istro z Dalmacijo. Svoje proizvode izvažajo v Zvezno republiko Nemčijo, zadnja leta se odpirajo Združene države Amerike in države Bližnjega vzhoda, za klirinško tržišče pa Eta proizvaja gotova jedila s povrtninami in mesom.

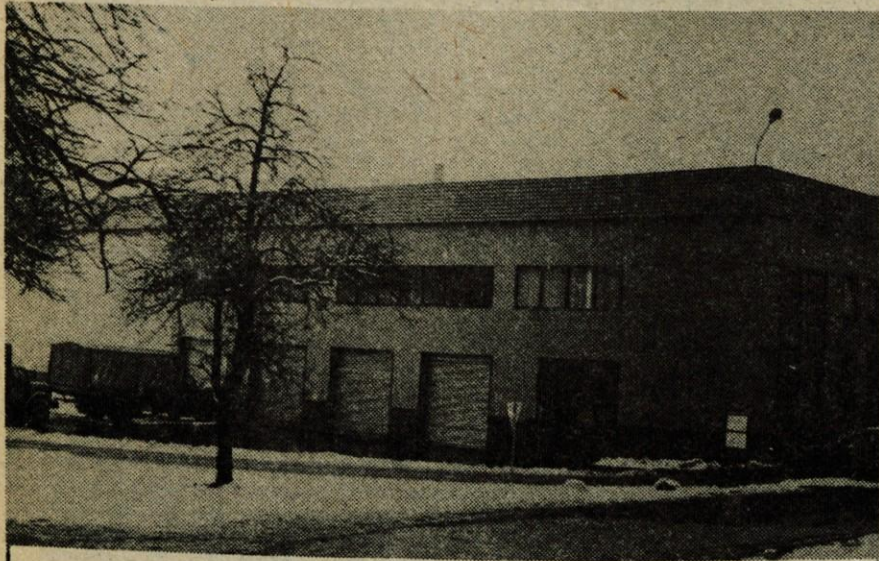
Eta je lani izvozila 8 odstotkov fizičnega obsega proizvodnje. Razlog, da se tovarna v času, ko je proizvodnja hrane za domače tržišče prvenstvena naloga, odloča za izvoz

prehranbenih proizvodov, je v precejšnji odvisnosti od uvoza. Izvoz je sicer nezanimiv tudi zaradi nizke cene proizvodov na zahodnem trgu, vendar so prisiljeni združevati devizna sredstva za nakup embalaže. Steklene kozarce, v katere vlagajo povrtino, kupujejo na Hrvaškem in kar 30 odstotkov vrednosti stekla plačujejo v devizah. Tudi pločevinasta embalaža terja devizno udeležbo. Pločevino v celoti pokrijejo z devizami, izdelavo pločevink pa z dinarskim plačilom. Tudi ves ostali reprodukcijski material (papirne nalepke, setveno seme, ki ga potem posredujejo partnerjem, pri katerih kupujejo surovo povrtino) zahteva devizna sredstva.

Tako tudi s stroškovnega gledišča največji problem predstavlja embalaža. Od 39 milijonov dinarjev skupnega prihodka stroški za surovine znašajo 11 milijonov, embalaža pa skoraj prav toliko, 10 milijonov dinarjev. Letno potrebujejo 13 milijonov kozarcev dveh velikosti, dnevno pa v proizvodnem procesu kroži 130 do 150 tisoč steklenih kozarcev. Pred leti so razmišljali, da bi v devizni draginji poskusili z odkupom rabljenih kozarcev, vendar pa bi to zaviralo proizvodnjo, saj bi verjetno zaradi precejšnjega izmeta ne mogli zadostiti dnevnim potrebam po kozarcih. Tudi iz dohodkovnega razloga bi bila ta »novost« neupravičena, saj bi odkupljeni kozarci stal še enkrat toliko kot nov z devizno udeležbo vred.

Višji stroški reprodukcijskega materiala krepko vplivajo na porast stroškov proizvodnje. Letošnja rast proizvodnih stroškov znaša 48 odstotkov, prodajni stroški pa so višji za 19 odstotkov. Precej se je podražila tudi surovina. Zelenjavo kupujejo v Vojvodini, Slavoniji, Makedoniji tako da veliki transportni stroški ceno še povečujejo. Zadnja leta skušajo razviti tovrstno sodelovanje z bližnjimi oskrbovalci. Dobre rezultate daje sodelovanje s kmetijskimi organizacijami po Sloveniji, kjer pa niso mogli pridobiti organizacije, sodelujejo s kooperanti. Razvila se je kooperacija zlasti za pripravo kisle repe, za kar so pridobili kmete na kamniškem in bližnjem območju Brnika in Cerkelj.

D. Žlebir

Kamnik – Gradnja regalnega skladišča so v kamniški Eti načrtovali še pred štirimi leti, ko z gradnjo ni bilo problemov in ko tudi investicija še ni dosegla visokih števil. Koncem lanskega leta so skladišče dogradili in se z njim rešili dolgotrajnih zadreg in gostovanja po neprijetnih tovarniških prostorih. Skladišče ima 7.000 paletnih mest, v njem pa je tudi sodobna pakirnica. – Foto: D. Žlebir

Odkup mleka v lipniški dolini

Podnart – Ob koncu letošnjega januarja je bilo v Podnartu posvetovanje o odkupu mleka v lipniški dolini s predstavniki kmetijsko živilskega kombinata Gorenjske, temeljne organizacije združenega dela kooperacija Radovljica, Mlekarna Kranj in kmeti iz krajevne skupnosti Podnart. Na posvetovanju so ugotovili, da bo zbiralnica mleka v Podnartu končana do 1. maja, zato bo Mlekarna Kranj začela odkupovati mleko od kmetov v zbiralnici v Podnartu z mesecem majem letos. Predstavnik KZK Radovljica in Mlekarna Kranj so povedali, da načrtujejo odkup mleka tudi na Lancovem.

Na sestanku v Podnartu so predstavniki KZK TOZD kooperacija Radovljica zagotovili, da bodo uredili prostore v KZK stavbi v Podnartu tako, da bodo kmetje iz lipniške doline vsak teden en dan lahko kupili v Podnartu umetna gnojila, krmila, semena in ostale pripomočke za kmetijstvo. Vse to potrjuje, da se postopno uresničujejo sklepi problemske konference o kmetijstvu, ki je bila lani v Podnartu.

Ciril Rozman

Škoda na telefonskih napravah

Kranj – Center za vzdrževanje tt kabelskih omrežij pri PTT prometu Kranj ima letos izredno veliko dela zaradi okvar in poškodb kabelskih tt omrežij. Ob letošnjem novem letu je prišlo do več okvar zaradi dolgotrajnega močnega deževja. Januarja je bila večja poškodba v Škofji Loki. Zaradi sekanja drevja je prišlo do okvare na 110 KV električnem daljnovodu, ko je bil pretrgan fazni vodnik daljnovoda med Hosto in Pungertom pri Škofji Loki. Prekinjenih je bilo več linij.

Že doslej ugotovljena škoda kablov je tako velika, da bo nujno treba

zamenjati kable na razdalji najmanj 800 metrov. Vendar kablov trenutno nimajo, potrebno je tudi 35-odstotno kritje cene z devizami, ki pa jih PTT nima. Za zdaj škodo ocenjujejo kar na 5 milijonov dinarjev.

Delavci temeljne organizacije telekomunikacij so trdo delali tudi ob najnižjih temperaturah in uspelo jim je popraviti okvare tudi na telefonskih priključkih naročnikov. Precej del pa so opravili le provizorično, saj zamrznitev ni omogočala zemeljskih del.

D. K.

Dobra menjava s tujini

Radovljiško gospodarstvo je lani izvozilo na konvertibilno tržišče 67 odstotkov vsega izvoza – Dober obisk gostov

Radovljica – Radovljiško gospodarstvo je lani izvozilo na konvertibilno tržišče 67 odstotkov vsega izvoza, kar je za 17 odstotkov več kot leto prej. Plan izvoza so realizirali s 94 odstotki; na konvertibilno tržišče so izvozili za 42 milijonov ameriških dolarjev ali 75 odstotkov od vsega konvertibilni izvoz pa se je povečal za 7 odstotkov.

Industrijske organizacije združenega dela so lani izvozile 56 milijonov dolarjev blaga. Izvoz se je v primerjavi z letom prej povečal za 17 odstotkov. Letni plan izvoza so industrijske organizacije izpolnile s 94 odstotki. Na konvertibilno področje so izvozile za 27 milijonov ameriških dolarjev, kar je za 17 odstotkov več v primerjavi z letom prej. Izpolnjevanje plana na konvertibilno področje so podjetja izpolnila s 90 odstotki, od skupne vrednosti pa znaša vrednost izvoza na konvertibilno tržišče 67 odstotkov.

Po strukturi izvoza so največ izvozile kovinska in lesna industrija, elektro industrija in tekstilna. Lani so industrijske podjetja izvozila več kot 22 milijonov dolarjev blaga, od tega za več kot 21 milijonov dolarjev reprovromateriala in za 740.000 ameriških dolarjev opreme. Vrednost uvoza se je v primerjavi z letom prej zmanjšala za 19 odstotkov. S konvertibilnega področja so uvozili za 19 milijonov ameriških dolarjev, za 17 odstotkov manj kot leto prej. Letni plan so podjetja izpolnila s 75 odstotki. Pokrivanje uvoza z izvozom je precej ugodno, predvsem zaradi večjih deviznih prihodkov od dejavnosti.

Lani je radovljiško občino obiskalo 275.000 gostov, kar je za 17 odstotkov manj kot leto prej. V strukturi predstavljajo domači gostje 45 odstotkov, tuji pa 45 odstotkov. Od domačih gostov so največji delež gostje iz Slovenije s 45 odstotki, Hrvaške s 25 odstotki, Srbije s 19 odstotki. Največji delež med tujimi gosti predstavljajo gostje iz Nemčije, Nizozemske in Velike Britanije. Vsi gostje so ustvarili za 13 odstotkov več nočitev v primerjavi z letom prej. Vsi hoteli so imeli 56-odstotno zasedenost, najslabše je bil hotel Šport na Pokljuki, najboljše pa hotel Svoboda na Blešcu.

D. K.

Izvoz močno odvisen od oskrbe

V tržiščem Peku bodo letos izdelali nekaj več kot 3,5 milijona parov obutve – Kar 40 odstotkov celotne proizvodnje bodo poslali na konvertibilni trg – Zahtevni cilji odvisni predvsem od redne oskrbe s kvalitetskimi surovinami in reprodukcijskimi materiali

Tržič – V letošnjem gospodarskem načrtu tovarne obutve Peko sta posebej izpostavljena dva zahtevna cilja: občutno povečanje izvoza na konvertibilni trg ter sklenitev trajnejšega dogovora z vsemi pomembnejšimi domačimi dobavitelji surovin in reprodukcijskih materialov.

Do boljše oskrbe bodo namreč tržiški čevljarji prišli le, če jim bo uspelo povečati izvoz na zahod.

kamor nameravajo poslati kar 40 odstotkov celotne letošnje proizvodnje. Možnosti za uresničitev smelega načrta obstajajo. Za prvo polletje ima kolektiv Peka naročila že utrjena. Bojijo se le, da jih zaradi težav z oskrbo, ki so bile lani vsehskozij pri- stopne in zaradi katerih so morali sprejemati materiale v dodelavo, s tem pa so krčili vrednost izvoza na zahod, ne bodo mogli pravočasno izpolniti.

Letos bodo v Peku izdelali predvidoma 3.535.000 parov obutve, torej za 2,3 odstotka več kot lani. Plan bodo dosegli z nekaj na novo zaposlenimi delavci in z 2-odstotno višjo stopnjo produktivnosti dela. Ob rednejši oskrbi s kvalitetskimi materiali in dogovoru z Afisom za večje serije posameznih vrst obutve bodo izvozne cilje lahko osvojili. Izkoristili bodo tudi novo neposredno prodajo pot v Združene države Amerike, kamor prve pošiljke že odhajajo.

Seveda pa je ob sedanjih pogojih izvoza doseganje primerne dohod-

ka še vedno dvomljiva. Vrednost realna vrednost tečajne razmenjave sežena. Kljub temu bodo Peka porabili vse moči, da bodo ustvarili izvoz na zahodni trg. Oskrba njihove proizvodnje s surovinami ali domačimi reprodukcijskimi materiali. Zaradi povečanega izvoza bodo letos izvozili manj obutve na zahodni trg. Manjkajoče pare bodo v slovalnicah zapolnili z ob- kooperantov. Le tako bodo uresničili 2-odstotno povečanje sega prodaje na jugov-

Ob zahtevnih nalogah pri varčevanju pri poslovanju in znižanja vseh vrst stroškov, močjo katerih bodo lahko izpad dohodka zaradi zahod, bodo letos v Peku posebno pozornost namenili nju in usposabljanju in investicijski dejavnosti. Polletju bo padla odločitev in dinamiki gradnje novih tozda Obutev v industrijski Mlaki, uvpredno s tem pa gali še v posodobitev stroj-

Nova Merkurjeva trgovina

Radovljica – Delovna organizacija Merkur iz Kranja je minuli teden odprla na Linhartovem trgu v Radovljici novo, specializirano trgovino.

Ze ob otvoritvi se je zbralo veliko ljudi, še posebej takih, ki so pričakovali, da bodo lahko v novi trgovini kupili tiste izdelke, ki jih je težko dobiti. In niso se ušeli, kajti nova Merkurjeva trgovina v Radovljici vsaj v začetku ponuja pestro izbiro akustičnih aparatov, plošč, kaset, radijskih sprejemnikov in televizijskih sprejemnikov, tudi barvnih. Še posebej je bilo veliko povpraševanja po barvnih televizorjih, ki jih že nekaj časa ni mogoče dobiti na našem tržišču. Kupci so stali v vrsti

in marsikateri se je začel jem hudo poskočila cena.

Nove trgovine bodo kmalu ki radi poslušajo plošč. Upamo, da je bodo v vrsti ki bi radi kupili televizorje, magnetofone. Če jih bo kurju le lahko nabavili novi trgovini zanesljivo.

Merkurjeva nova trgovina gatičev trgovske mreže občini. Sodobno je vlačna in sodi na Linhartovo Radovljičani radi diti tako, da bi bilo manjših trgovin in

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRANJ

Štipendije na Gorenjskem (2)

OCENA RAZPISA KADROVSKIH ŠTIPENDIJ

Razpis kadrovskih štipendij za novo šolsko leto 1982-83 smo pričakovali z nelagodnostjo. Domnevali smo, da bodo (trenutne) stiske in zagate z zaposlovanjem krepko oklestile tudi kadrovske štipendije. Na srečo smo se precej ušeli.

Tako imamo na Gorenjskem v primerjavi z lanskim letom le za odstotek krajši razpis. V vseh petih občinah se je namreč nabralo 2188 štipendij, ki so bile že objavljene v Delu. Vendar število še ni dokončno; po roku še dotekajo posamezne dopolnitve in popravki. Pomeni, da bo nekaj že objavljenih štipendij črtanih, še več pa bo dodatkov. Vsa dopolnila bomo skupaj za Gorenjsko objavili v Glasu. Zato bo v vsoti verjetno letošnji razpis enak lanskoletnemu, kar je razveseljivo oziroma boljše od pričakovanja.

Sestav razpisa po ravni strokovne izobrazbe je domala nespremenjen – 86,5 odstotka vseh štipendij je odmerjenih za srednje usmerjeno izobraževanje, za slab odstotek je padlo število za višje šole in za dober odstotek porastlo za visoke šole.

Podčrtati moramo, da bodo učenci neproizvodnih področij ob pregledovanju razpisa ostali bolj praznih rok. Zanje je vsega okrog 130 štipendij ali le sedem odstotkov. Tolikokrat zapisano razmerje 70:30 v korist proizvodnih poklicev pri šolski mreži je v kadrovskih štipendijah še bistveno priostreno (93:7).

DODATEK ZA POKLICNE PRIMANJKLJAJE JE ZAŽIVEL

Višino kadrovske štipendije določa dvoje meril: imamo posebno lestvico za učence in za študente, ki je stopničasto razdeljena po šolskem uspehu. Vendar pa je samoupravni sporazum uveljavil poleg tega še poseben dodatek. Ta gre v žep štipendistom, ki so se odločili za izobraževanje v tistih programih ali poklicih, kjer so kadrovski primanjkljaji najbolj občutni. Cilj dodatka je torej jasen: z njim želi združeno delo pritegniti več kandidatov za izobraževanje v deficitarni področja in jih hkrati gmotno nagraditi.

Seznami so bili v lanskem letu usklajeni in potrjeni na skupščinah občinskih skupnosti za zaposlovanje. V vseh gorenjskih občinah so se ogreli za t.i. tretjo inčico, po kateri vsak štipenditor v okviru seznama samostojno določa višino dodatka. Opredeljena je le zgornja meja 200 točk. Rezultati pričajo, da se je dodatek na splošno dobro uveljavil. Gorenjski štipenditorji so ga razdelili 996 štipendistom, kar pomeni, da zajema slabo tretjino vseh kadrovskih štipendistov. Zanimivo je, da se je večina odločila za zgornjo mejo in je svojim štipendistom izplačala mesečno 926 din dodatka. Vendar pa se je hkrati dogajalo, da ga vse OZD niso priznale.

Franc Belčič

Skozi pekel Dachaua

Kranj — Malce preveč neopazno je v tistih vnetih pripravah na slovenski kulturni praznik 5. februarja minil večer, ko je Stane Sinkovec, nekdanji skojevec in taboriščnik zločinca Dachaua Kranjčanom predstavil prvo slovensko knjigo prireditev o življenju in umiranju, o grozodejstvih, ki so jih nacisti in fašisti počenjali z vsemi narodi, ki niso bili »čisti«, arijski.

Zamisel, da bi taboriščniki o vsem, kar so doživeli in preživeli, napisali bi knjigo pričevanj, se je poročila že takoj ob osvoboditvi. Pisatelj Ludvik Mrzel je že v Dachauu pozival vse tovaršice, naj zapišejo svoje pomine, naj zberejo in ohranijo kot korle morej fotografije, skice, risbe, dokumentov. Žal pa se je po vojni veliko tega porazgubilo. Tudi pisatelj o tem taborišču je s pisateljevo mrtjo povsem zastal. Znova so začeli zbirati materiale v šestdesetih letih in sicer pri Republiškem odboru ZZZB NOV Slovenije. 1975. je bil imenovan uredniški odbor in od tedaj je zbornik nastajal pospešeno.

Kranjčan Stane Sinkovec je napisal monografijo o koncentracijskem taborišču Dachau, kar predstavlja največji del knjige, drugi del so posamezniki, tretji pa predstavljajo dokumenti in fotografije ohranjene risbe.

Menda prav nobeno delo o nacističnih taboriščih doslej ni tako natančno prikazalo samega ustroja

taborišča kot prav Sinkovecva monografija Dachaua. Pisec je dokumentacijo o ustroju in organizaciji dela taborišča poiskal v samem dachauskem muzeju in nam v knjigi podrobno opisal »poslovanje« taborišča od njegove ustanovitve 22. marca 1933 do prvih dni maja, ko so taborišče osvobodili zahodni zavezniki. Morda nam bo šele ob tem delu postalo jasno, kakšen strahoten načrt, uničiti vse, kar ni arijsko, so imeli Nemci. Koliko žrtev je vzel Dachau, točno ni mogoče izračunati. Vendar se domneva, da je šlo skozenj več kot 250.000 oseb skoraj 40 različnih narodnosti. Blizu 150.000 jih je tu ostalo za vedno.

Veliko smo že slišali o različnih poskusih, ki so jih delali nacistični zdravniki na zapornikih. Stane Sinkovec nam jih živo opisuje v dachauski monografiji. Tudi sam jih je doživel in preživel. Na njem so poskušali okužbe z malarijo. Pretresljivo so tudi opisali letalskih poskusov, kako vplivajo nizek in visok tlak na človeško telo, podhladitev, pitje morske vode, pričevanja o poskusih z izkristalizacijo krvi, o kirurških posegih, poskusih s TBC, s flegmoni in drugo.

Zanimivi so tudi izračuni, koliko jih sme na dan stati taboriščnik, kako dolgo sme živeti kljub najslabšim življenjskim razmeram in delu. Devet mesecev je bil maksimum. Koliko jih sme stati njihova smrt. K uničenju je pripomogel še sam kraj saj je bilo taborišče sredi močvirij, ki so s svojo nezdravo klimo tudi po svoje uničevala taboriščnike.

Posebno prepričljive so v zborniku fotografije in skice, ki so se ohranile. Pa seveda pripovedi preživeli: Staneta Sinkovca, Jožeta Hamersaka, Jožeta Kranjca, Ladislava Krmeča, Ferda Bevca, Staneta Tušarja, Frana Albrehta, Justina Ažmana, Folteja Hartmanna, Franca Medja in številnih drugih. Vsak človek je preživel tu svojo zgodbo, svojevrstno tragedijo, vsak je bil svoj boj za obstanek in preživetje po svoje. Vse zgodbe pa združujejo isto sporočilo: da bi se nikoli več ne ponovilo.

D. Dolenc

Kultura v delovni organizaciji

Radovljica — V okviru programa kulturne akcije je bilo lani v radovljiški občini 43 gledaliških predstav, glasbenih in pevskih koncertov, 3 glasbeno-glasbene prireditve, sedem likovnih razstav in ena kulturno-zabavna prireditev za delavce iz drugih republik. Prireditve so bile v vseh razrednih skupnostih občine, največ jih je bilo v Radovljici in Ribnici. Skupaj jih je obiskalo 15.900 gledalcev in poslušalcev ali povprečno 256 na prireditev. Opazili pa so najnižji padec v primerjavi s prejšnjimi leti, zato je nujno, da kulturni materiji v vseh organizacijah združnega dela in skupnostih spodbujajo k večjemu obisku.

Za letošnje leto občinski svet veze sindikatov in kulturna skupnost okvirno predvidevata, da bodo kulturno akcijo lahko vključili 31 gledaliških predstav, 13 glasbenih in pevskih koncertov, dve folklorni prireditvi, 9 fotografskih in likovnih razstav in eno kulturno-zabavno prireditev za delavce iz drugih republik. Predvidoma bodo torej organizirali 56 kulturnih prireditev. Od skupaj 31 gledaliških predstav jih bodo 10 izvedla poklic-

na in amaterska gledališča. Od 13 glasbenih in pevskih koncertov bodo poskušali organizirati nastop vsaj dveh večjih pevskih zborov. Izvajalci ostalih koncertov bodo domači pevski zbori in harmonikarji.

V program razstav so vključene poleg likovnih tudi fotografske. S foto-kino klubom Radovljica so se dogovorili za fotografsko razstavo z delovno tematiko. Razstave bodo pripravili v delovnih organizacijah in skupnostih. Kulturna skupnost bo za program prispevala 350.000 dinarjev in občinski sindikalni svet Radovljica 80.000 dinarjev. Prispevki delovnih organizacij, podpisnik družbenega odgovora, bi letos znašali na 100 zaposlenih po 10 dinarjev na zaposlenega, na 200 zaposlenih po 8 dinarjev in nad 200 zaposlenih 7 dinarjev na zaposlenega.

Tako bo tudi letos v radovljiški občini potekala kulturna akcija v organizaciji kulturne skupnosti in občinskega sindikalnega sveta. Po sedanjih izkušnjah jim tako kar uspeva približati kulturo delovnemu človeku in občanu, tudi zato, ker se na akcijo temeljito pripravijo.

D. Kufalt

Mladi navdušili občinstvo v Adergasu — Člani kulturno-umetniškega društva Borec Velesovo so se v soboto, 13. februarja, v dvorani v Adergasu predstavili že z drugo premiero v letošnji sezoni. Upriporili so dramatisirani roman Ivana Cankarja »Hiša Marije Pomočnice«. V nedeljo, 14. februarja, pa so ponovili satirično komedijo Jana Variotq »Vzorni sopruge«. Z obema uprizoritvama so osvojili domače občinstvo in dokazali, da so bili kos zahtevni nalogi. Gledalci so jih nagradili z dolgim aplavzom. Obe predstavi je režiral domačin Silvo Sirc. Z njima bodo gostovali po bližnjih krajih. Tako so se minulo soboto predstavili v Cerkljah s »Hišo Marije Pomočnice«. Na sliki: prizor komedije »Vzorni sopruge« — J. Kuhar

BRANKO AHČIN

»Videli smo Prešernovo posteljo, pisarno, v kateri je pisal, knjige, ki jih je napisal. V tej hiši je živel, zato se danes imenuje po njem. O Prešernu nas učijo v šoli, Poezije sem že že videl, najbolje pa poznam njegovo pesem o Urški, tisto, ki je napisana na cigaretni škatlici.«

Prvič v Prešernovi hiši

8. februar, slovenski kulturni praznik, je za šolarje letos padel v čas zimskih počitnic. Tako so šole kulturni dan, posvečen spominu na Franceta Prešerna, prestavile v minuli teden. Ponekod so pripravili proslave, drugod so se odločili za obisk kulturnih ustanov. Večina kranjskih šol za obisk Prešernove hiše. Šolarji so tako minuli teden polnili razstavišne prostore Prešernove hiše. Prišli so z osnovnih šol Simon Jenko, France Prešeren, Stane Žagar pa iz Šenčurja in Trboja, celo najmlajši iz vrtca ob Vodovodnem stolpu. Če so najmlajši spraševali, zakaj neki je Prešeren pisal pesmi, so starejši prepoznali Prešernove nagajence, ki jih te dni predstavlja dokumentarna razstava.

Minuli petek smo se pridružili šolarjem iz Šenčurja in vsi vprek so nam zatrjevali, da so prvič v Prešernovi hiši, da so mimo že šli, toda »videli« je niso. Le eden se je skorajda boječe oglašil, da je tu že bil, da je prišel s starši gledat razstavo.

Kakšne vtise so odnesli, so nam povedali:

ROMAN ŠKOVIC

»Ogledali smo si razstavo o Prešernovih nagajencih, o najboljših pisateljih in slikarjih, ki so dobili nagrado za ustvarjalnost. Videli smo tudi Prešernovo pisarno in knjige. Prvič sem bil v tej hiši, mimo sem že hodil, toda noter nisem šel. Morda bom zdaj še kdaj prišel.«

ALENKA KOZELJ

»Bila sem že v Vrbi, kjer je bil Prešeren doma, pa v Prešernovem gaju, kjer je pokopan, tu pa sem prvič. Videla sem Prešernova dela, rokopise; zares doktorsko pisavo je imel. Povedali so nam, da so v Prešernovi hiši vedno razstave, ne le zdaj, ko je praznik. Če bom šla mimo, bom pogledala noter.«

M. Volčjak

63 Prešernovih nagajencev

V Prešernovi hiši je te dni na ogled dokumentarna razstava PREŠERNOVI NAGAJENCI 1950–1956, ki jo je v Gorenjskem muzeju že drugi zapored pripravila Beba Jencič. Razstava je posvečena praznovanju slovenskega kulturnega praznika in je lani ponudila pregled Prešernovih nagajencev prvih povojnih let, letos pa pregled dobitnikov najvišjega slovenskega priznanja na področju kulture v obdobju od leta 1950 do vključno 1956. V teh letih je Prešernove nagrade prejelo 63 kulturnih delavcev, med njimi v letu 1950 najdemo dr. Franceta Kidriča, literarnega zgodovinarja, prvega znanstvenega raziskovalca Prešernovega življenja in dela, ter kiparja Ivana Zajca, avtorja Prešernovega spomenika v Ljubljani.

Vsekakor je zanimiv že sam seznam Prešernovih nagajencev, saj so desetletja, ki so odtlej minila, ob nekaterih imenih Prešernovo nagrado le še bolj utemeljila, ob nekaterih pa je morda celo zbledela.

Leta 1950 so Prešernovo nagrado prejeli: dr. France Kidrič, Prežihov Voranc, Lucijan M. Škerjanc, Gabrijel Stupica, dr. France Ramovž, J. Solar, R. Kolarič, A. Bajec, M. Rupel, M. Smalc, Anton Sovre, Boris Zihel, Ivan Zajec, Boris Kalin, Mira Puc, Gojmir Anton Kos, Tine Kos, Božo Pengov, Zlata Gjungenac, Mihaela Šarič, Marija Vera, Pavle Kovič, Jože Tiran in Stanislav Polik. Leta 1951: Franc Saleški Finžgar, Mile Klopčič, dr. France Koblar, Julij Betetto, Mirko Polič, Demetrij Žebre, Friderik Lupša, Marija Vera, Pia — Pino Mlakar in France Pavlovac. Leta 1952: Juš Kozak, Fran Tratnik, Zbor in orkester Slovenske filharmonije, Matej Bor, Jože Plečnik, Zlatko Denisa, Stanko Tič in Vlado Rijavec. Leta 1953: dr. Rajko Nahtigal, Maksim Gaspari, Osip Šest, Nada Vidmar, Samo Hubad, Hinko Leskovec, Lojze Potokar, Franc Žižek, Uroš Krek in Metod Badjura. Leta 1954: France Bevk, Anton Lajovic in dr. Jakob Kelemina. Leta 1955: Ivan Potrč, Mira Danilova, France Mihelič in dr. Milko Kos. Leta 1956: Ferdo Kozak, Anton Sovre in Vilma Bukovec.

Skopa označba, da ima razstava dokumentarni pomen, ne pove dovolj. Vedeti moramo namreč, da celovitega pregleda Prešernovih nagajencev petindevetdeset let, kolikor časa najvišja odlikovanja za kulturno delo podeljujejo, ni. Raztreseno in razdrobljeno je na raznih krajih, posebej prvi dve desetletji sta bili doslej »pozabljeni«. Veliko dela je imela Beba Jencič, veliko brskanja po orumenelih papirjih in starih časnikih je za njo. Delo, ki ga je opravila, je dragoceno, saj imamo zdaj pregled do leta 1956, naprej pa, kot pravi sama, bo šlo lažje, saj so podatki bolj sveži.

Ob obeh dosedanjih razstavah je zaradi pomanjkanja denarja izšel le priložnostni list s seznamom nagajencev, zbrano gradivo o utemeljitvah nagrad oziroma o nagajenih delih pa hrani Gorenjski muzej. Samo po sebi kliče po katalogu, ki bi slovenski javnosti podal pregled ustvarjalnega dela na področju kulture, odlikovane s Prešernovo nagrado.

M. Volčjak

»Snaha« na naklanskem odru — Člani kulturno-umetniškega društva Dobrava iz Naklega pri Kranju so se v petek, 17. februarja, domačemu občinstvu predstavili z igrjo D. H. Lawrencea »Snaha«. Na stopili so: Bojan in Romana Bajželj, Alenka Sajovic, Irena Komovec, Stojan Stupar in Rado Ažman. Scena in kostumi so delo Saša Kumpa, igro je režiral Miha Stefe. Naklanci bodo s predstavo gostovali po okoliških krajih. — J. Kuhar

Drugo srečanje slovenskih pesnikov

Kranj — V četrtek, 25. februarja, popoldne in v petek, 26. februarja, ves dan, bo v Kranju potekalo drugo srečanje slovenskih pesnikov, ki ga prireja Osrednja knjižnica. O srečanju smo v petkovi številki Glasa že obširneje pisali, zato naj vas opozorimo le na spored.

Prisotnost pesnikov iz vse Slovenije so izkoristile nekatere kranjske šole in jih povabile v goste. Tako bodo v četrtek, 25. februarja, s pričetkom ob 17. uri pripravili: na kranjski Gimnaziji srečanje z Nikom Grafenaurjem, na Srednji tekstilni in obutveni šoli z Ervinom Fritzem, v Osnovni šoli Simon Jenko z Jožetom Šmitom, v Osnovni šoli Lucijan Seljak s Tonetom Pavčkom, v Osnovni šoli France Prešeren s Francetom Forstneričem ter v kranjski Pionirski knjižnici s Sašo Vegri in z Borisom A. Novakom.

V četrtek zvečer ob 19.30 pa bo v Prešernovem gledališču literarni večer slovenskih pesnikov, na katerem bodo sami brali svoje pesmi.

Pesmiški simpozij na temo »Odgovornost poezije?« se bo začel v petek, 26. februarja, ob 9. uri v kladilnici Prešernovega gledališča.

Željkové grafike srca

Škofja Loka — Nedavno je v škofjelški garnizon prišel na odsluženje vojaškega roka Željko Ščekić, mladenič iz Ivanograda v Črni gori. Njegova zavzetost za likovno izražanje ne sme neopazno mimo, piše Milan Pilipović.

Željko Ščekić je član likovnega kluba »Dušan Bošković« in doslej je imel že več uspešnih samostojnih razstav. Leta 1980 je na razpisu »Pivo Karmatičević« prejel prvo nagrado za grafiko.

»Grafika je moja definitivna opredelitev v svetu slikarstva,« pravi Željko. Njegova glavna preokupacija je človek, teme iz življenja, iskre vsakodnevnega, ki s svojim plamenom in žarom razblinjajo ali vsaj poskušajo razbliniti neke ustaljene okvire in oblike izražanja.

Pred vsako sliko tega dvajsetletnika se kaže ustavit in malce globlje razmisliti o vsem. Iz vsake slike, vsakega delčka, pa čeprav je to najobičajnejša točka, sevata trdna vera in prepričanje o nepremagljivosti in moči življenja. Istočasno njegove stvaritve odsevajo časovna obdobja, ki vsako zase nosi nekaj značilnega, nekaj svojega.

BOGDAN
ŽONTAR

Ko študent na rajžo gre

9

Pravijo, da se ni varno ozirati za lepimi Arabkami, saj to rado razjezi dekletove starše ali pa sorodnike in znanec njenega izbranca. Iz take godlje te lahko rešijo le hitre noge in zvrhana mera sreče. Vseeno pa se da pritegniti njihovo pozornost na zelo enostaven način. To sem ugotovil, ko se mi je raztrgal nahrbtnik, kolega pa sta odšla iskat menjalnico. Ni mi preostalo drugega, kot da se usedem na tla, se obložim z njuni nahrbtnikoma, razložim vso kramo iz mojega okrog sebe in se vržem na šivanje. Takoj se je zbralo okrog mene za cel bataljon cvilečih otrok. Moški so me gledali nekako zviška, morda z drobcem zaničevanja v očeh, za ženske pa je bilo to nekaj posebnega vrednega pozornosti, kajti v družbi kjer ima ženska izazito podrejeno vlogo se ne zgodi ravno vsak dan, da bi videle moškega s šivanko v roki, še najmanj pa sredi ulice. Vse se ozirajo, nasmihaajo. Skorajim se in vrnem smehljalj, pomežiknem. To jih spravi v krohot. Bežno zardijo, se dregajo s komolci, ozirajo in brezmejno reže. Ko jih vabim naj pridejo pomagat ter jim ponujam pomoč pri šivanju, jih to spravi v še hujši smeh in tako vse dokler ni bil nahrbtnik zakrpan. Kar zabavno. Edino otroci so preradi stegovali roke po mojih stvareh zaradi česar sem se moral sprijazniti z neprestanim odganjanjem najprezrednejših, ali pa bi me pošteno olajšali.

Prehod meje med Marokom in Alžirijo je dolgotrajna in zapletena stvar celo, če imaš svoje prevozno sredstvo, brez njega pa skoraj nemogoča, saj te Alžirci spuste v državo samo, če si v avtomobilu ali na motorju in ustrezaš vsem drugim, kdo bi vedel kakšnim zahtevam carinikov, ki se imajo za male bogove, nasploh pa je v tem obmejnem delu Alžirije vsak, kdor nosi uniformo velik gospod. Vzrok oteževanja prehoda meje je v ozemelskem sporu med Marokom, Alžirijo in Mavretanijo zaradi bivše Španske Sahare, ki sta si jo po odhodu Špancev razdelila med seboj Maroko in Mavretanijo, Alžirija pa je pomagala pri ustanovitvi gibanja Polisario, ki se bori za ustanovitev svobodne in neodvisne države na ozemlju nekdanje kolonije, ali kot trdijo Maročani, za priključitev dela ozemlja k Alžiriji, kar bi ji omogočilo prst dostop do Atlantika in tako močno poenostavilo izvoz nafte, načrtane v puščavskem osrednjem in južnem delu države.

Z zmahanim avtobusom, ki ustavlja, kjer kdo z glasnim krikom javi, da želi pot nadaljevati peš, smo se zgodaj jutraj pripeljali do meje. Prometa ni bilo veliko, največ – kakih pet avtomobilov je čakalo pred alžirsko carinarnico na vstop v državo. Maročani ne delajo nikakršnih težav. Samo obrazec za izstop smo izpolnili in že smo hiteli proti nasprotni carinarnici, tu pa je carinik po nekajminutnem ogledovanju potnih listov in ostalih papirjev, odločil le te na stran in nam malo kasneje obesil za vrat policaja. Kdo bi jih razumel? Na maroški strani pelje do meje avtobus, na drugi strani pa stoji alžirski avtobus in čakajo na kdo ve koga. Nas niso pustili tja. Policaj nas je pospremil do velikega kamna, ki označuje mejo in grdo gledal za nami. Ni nam preostalo drugega, kot vzeti resno nasvet maroškega carinika in počakati na nekoga, ki bi nas bil pripravljen prepeljati mimo carinikov, a kaj, ko so bili vsi avtomobili polni, da je pripeljal kak nov pa je bilo treba čakati več kot uro. Na prehod sta na nasprotni strani ceste čakali dve sorodni duši, Američanka in Angležinja, ki sta že dobili prostor v maroškem avtomobilu – včasih bi bilo lepše tati ženska. Tudi mi smo bili, po nekaj urah čakanja, ko se je na meji pojavil nemški parček v prostornem kombiju, prav tako nasmejani kot onidve. Potoki znoja, ki nas je obilaval v razbeljeni škrtli, nam niso prav ni krnili veselja, vse dokler ni alžirski carinik razložil našima dobrotnikom, da so njune vize za prejšnji in ne današnji dan. Škoda! Zopet smo bili v Maroku in dekleti tudi. Našopirjenec v povaljani uniformi se je trkal po svoji blesavi butici, ko jima je razlagal, da on že ne bo nasledel takemu štosu in naj se kar hitro vrne tja, od koder sta prišli.

Na konzulatu so bili razpisni z nasveti primernimi za študentski žep: »Lahko greste z letalom iz Casablanca ali nazaj v Evropo in od tam z ladjo!« Vsi načrti so se nam sesuli, a kaj moremo, bomo pač šli nazaj v Evropo in si privoščili nekaj tedensko nama-

Študent naredi za pivo vse, tudi tri nahrbtnike nese

kanje nekje ob španski obali. Za to pa je potreben prevoz in denar. Tistega dne avtobusa do morja ni bilo več in čakala nas je čudovita prihodnost: en dan izgubljen za menjavo in en za prevoz do morja. Da bi jo vrag. Oklenili smo se še tiste zadnje bilke. Morda pa nas vseeno kdo zapelje čez mejo.

Pot iz mesta je dolga, kilometri se vlečejo, palci proseče dvigujejo, nahrbtniki nas tiščijo k tlom, ko se nenadoma ustavi poleg nas bel karavan. Flamca sta, prima fanta. Njuno kramo smo zmetali za mrežo pod stropom, naše nahrbtnike pod peno na tleh in polegili drug preko drugega. Lepo je ležati v drveči pločevini nasti škrtli in klepetati z nekom, ki ga poznaš komaj nekaj minut, a se razumeta kot dolgoletna prijatelja. Kako smo si podobni. Če sedaj ne uspemo ne bomo nikoli!

Maroški carinik nas že pozna. Nasmehne se:

»Srečno fantje!«

V alžirski carinarnici smo sami. Zatakne se pri zadnjem – Billovem potnem listu. Ob prvem poskusu mu je namreč carinik že začel pisati vanj, sedaj pa sitnari zaradi tega. Flamec porabi skoraj celo uro, da ga prepriča, nato pa od okenca do okenca: prijava avtomobila, prijava denarja, obvezna menjava. Ko že hočemo oditi, nas usmerijo v sosednjo stavbo zaradi dokumentov o zavarovanju avtomobila. Po dobri uri čakanja se človek le primaje, menda z malico in kaj pravi vrag:

»Zelena karta je resda mednarodni dokument, a tu ne velja. Če hočete v Alžirijo, rabite poseben, alžirski dokument!«

Vdmo se v usodo, kaj pa hočemo drugega. Medtem prepíše možakar podatke z zelene karte na poseben papir, za kar je treba plačati devdeset alžirskih dinarjev (devdeset starih tisočakov). Končno uniformiranec dvigne zapornico.

»Juhu! Uspelo nam je.«

Po stranskih cestah, ki se vijejo med hribi in naj bi nas ena od njih pripeljala do morja, hitimo proč od meje. Pipa opojnosti, ki med belimi oblaki dima potuje iz ust v usta nas pomiri. Veselja nam ne more skaliti niti luknjasta cesta, zaradi katere nas kot žogice meče od stene v steno, niti neprijazni strmi hribi ali prepadi pod cesto. Ob samotni hiši smo utrjeni od napornega dne popadali na tla kot pokošeni. Ni ga lepšega počitka od spanja pod vedrim nebom, pa čeprav te jutraj prebudi trd udarec kamenja, ki prifrči izza grmovja na strmem pobočju nad nami.

»Prokleta mularija!«

Glasna psovka je dovolj, da se otroci razgube in zopet imamo mir, da se tej deželi čudimo in jo preklinjamo. Možakar iz bližnje hiše nam je postavil na glavo vse prve vtise. Prinesel nam je kavo in velik kos peciva, ko smo vse to s skupnimi močmi spravili vase, pa še veliko melono za povrh. Bil je kar malo užaljen, ko smo se mu hoteli nekako oddolžiti – arabska gostoljubnost skoraj ne pozna meja.

23 SMILJAN ROZMAN

TA GLAVNA URŠA

Radova kamera je brnela kot osa.

Jaka je stopil pod zmaja in se zagodil med njegove rogovite se je prečke in čakal, da Dušan konča. Po zadnjih zvokih »Jugoslavija« legla na vrh Črne gmajne tišina. Vsi pogledi so bili uprti v Jaka, pod zmajem. Jaka je dvignil roko in zavpil: »Pozdravljeni!« Dvignil je zmaja in se zaletel čez vrh, skočil v praznino pobočja in v zraku.

Vrh Črne gmajne je odmeval v vzklikih, žvižganju, rjovenju, in zvokih harmonike, ki hrupa ni mogla preglasiti.

Zmaj je bil kot velik pisan potujoči cvet na rumeni, od slame travi. Naredil je desni zavo, se usmeril diagonalno na levo, prijel raj do ceste, se povsili na desno in zavil v tej smeri do gozda, na levo, Jaka je bil že na vznožju Črne gmajne, že se je z nogami na zemlji in z zmajem vred stekel po tleh, dokler zmaj ni obstal, desno krilo in se z njim oprl na tla. Tako je obmoroval.

Jake pa ni bilo izpod zmaja.

Kot na povelje smo se vsi z dedkom vred zagnali po pobočju lino.

Jako smo našli sedečega pod zmajem. Z obema rokama si je levi gleženj. Z dedkom sem se prerila k Jaki.

»Kaj je, Jaka, kaj se je zgodilo?« je vprašal preplašeno dedek.

»Pri pristanku sem stopil v luknjo,« je pojasnil Jaka in pri tem ustnice od bolečine. »Izpahnil sem si gleženj.«

»Takoj bomo poklicali rešilca,« je dejal dedek.

»Saj ni treba. Čez nekaj časa bo dobro,« se je branil Jaka.

»Nič ne govori. Gleženj ti morajo dati v mavec.«

»Prokleta luknja. Pa tako gladko je šlo.«

»Ja, povsod je veliko nepredvidljivega, kar nas preseneti, lahko dar, polet se ti je posrečil. Iskreno čestitam!« Stisnil je Jakovo ramo.

»Hvala, tovariš dedek!« je skoraj zašepetal Jaka.

Mene pa je stiskalo v prsih. Kot da bi me kdo tesno povezal. Hudo mi je bilo, da sem komaj dihal, v grlu se mi je nabiral grenak in mi sijal v nosnice. Jaka se mi je zazdel drugačen kot sicer, tista ki ga je razganjala, je splahnela in žal mi ga je bilo. Začutila sem, da vlažne oči. To pa me je zjezilo. Tudi moj Glas mi je prešepnil: »Mila jera. Poglej, kako Jaka prenaša bolečine, ti bi se pa zacemerila sploh nič ni.«

»Saj se ne bi zacemerila zaradi sebe.«

»Zaradi koga pa?«

»Kaj te briga in gobec drži,« sem usekala naravnost. Glas utihnil. Zaslišala sem pa dedka: »Otroci, počakajte tu! Skoči!« gostilne ob glavni cesti in telefoniral po rešilnega. In že je začel hitrimi koraki proti gostilni, ki ni bila daleč kot petsto metrov, hitri koraki, prestavljal dolge noge kot škrtlja in pri tem mahal z gim rokami. Vse na njem se mi je zazdelo strašansko dolgo. Mene sploh nisem razmišljala, da je dedek tako visok.

»Počepnila sem k Jaki in vprašala: »Boli?«

Pogledal me je izpod obrvi, kot da bi me videl prvič. »Aha.«

»Bil si super!« sem navrgla.

Na ustnicah mu je zatrepetal smeh. »A, res?«

»Aha.«

»Samo da ne bi bilo te presnete luknje. Vse je šlo kot nenadoma pa ta luknja.«

»Se pač zgodi,« sem rekla.

»Ja, prav imaš. Ampak dedek je sila, a ne?«

»To že davno vem,« sem se skušala nasmehniti.

»Kaj pa jočeš?«

»Sploh ne jočem. Samo zdi se ti.«

»Vlažne oči imaš.«

»Morda zaradi vetra.«

»Ni vetra. Če bi bil veter, se ne bi spustil.«

»Morda zaradi mraza.«

»Res? Ampak ta prokleta luknja!«

»Umaknite se, umaknite se, ljudje!« je vpil nad mano filmskega krožka.

»Snemali bomo, umaknite se,« je vpil Feliks, ki se je imel za Špela, umakni se!«

»Snemajte tudi Špela,« je zahteval Jaka.

Feliks je nekaj časa molče buljil v Jaka in ni vedel, kaj bi prikimal: »Prav, če želiš. Špela, primi mu poškodovano nogo, da ugotavlja poškodbo. Skratka, obnašaj se kot medicinska sestra, bila na vajah splošne zaščite. Kapiraj?«

»Kapiram,« sem rekla, pogledala Jaka in ga prišla z glavom narahlo, da ga ne bi zbolelo. »Je v redu tako?« sem vprašala Feliksa, sta odvrnila, da je v redu.

»Klipo!« je zavpil Rado.

Feliks je udaril ob klipo in zavpil: »Kader deset, prvič, Zmaj!«

»Snemamo!«

Pred Radovim obrazom je zabrnela kamera.

Ko so drugi videli, da gre zares, so se odmaknili od zmaja.

B. TRAVEN:

3 OBLAST

V desnici drži palico iz slonovine s srebrnim gumbom, znamenjem svoje službe, in zdaj sedi poln dostojanstva na stolu, z obrazom obrnjenim proti vsem moškim, ki stojijo pred njim.

Tako sedi tam resnoba in dostojanstven, kakor da že začena opravljati svoje prvo svečano službeno opravilo.

Sale in smeh mož okoli njega umolkne samo za kratek hip. Videti je, kakor da so vsi pripravljeni pobožno poslušati prve važne besede svojega poglavarja.

Tedaj pa pristopijo trije moški, poslanci plemena, ki bi moralo prihodnje leto voliti poglavarja.

Tisti trije moški nosijo glinast lonec, ki so mu ob straneh navrtane številne luknjice, da skozi njih uhaja zrak. Lonce je poln živega oglja, ki zaradi tistih luknjic lepo žari.

Moški razloži v rimnem nagovoru in na indijanskem jeziku, kakšne je pomen tega, kar bo zdaj počel.

Ko je nehal govoriti, je postavil lonec z žerjavico pod odprtino na stolu, kjer sedi novi poglavar z nago zadnjico.

Človek je v svojem govoru povedal, da ogenj pod poglavarjem, ki tako dostojanstveno sedi na svojem službenem stolu, ta ogenj naj ga spominja, da ne sedi na tem stolu zato, da bi na njem počival, temveč da bi deloval za svoje ljudstvo, da naj bo delaven, tudi če sedi na službenem stolu; naj tudi ne pozabi, kdo mu je položil ogenj pod stol. Položilo ga je

pleme, ki bo prihodnje leto volilo poglavarja, in sicer zato, da bi ga že danes opomnilo, naj ne postane lepilec, da bi se prilepil k stolu, temveč mora oddati svoj položaj, brž ko se mu bo iztekel čas, da bi se tako izognili dolgotrajnemu vladanju in diktaturi, ki samo škoduje narodovemu napredku. Če pa bi se kljub temu loncu vgnezditi na tem stolu, tedaj mu bodo podtaknili pod stol dovolj velik in dovolj močan ogenj, da ne bo ostalo nič ne od njega ne od stola.

Takoj ko so položili lonce z žarečim ognjem pod stol, so se začele recitacije rimanih rekov: recitira moški iz plemena, katerega poglavar se zdaj umika, moški iz plemena, ki bo prihodnje leto volilo jefea in moški iz plemena, ki je zdaj ustoličilo casiquea.

Tako dolgo, dokler govori niso končani, se novi poglavar ne sme dvigniti s stola.

Od njegove priljubljenosti ali nepriljubljenosti pri sorojakih je odvisno, ali bodo moški, ki recitirajo, počasi in premišljeno izgovarjali svoje reke ali pa s takšno naglico, ki je komaj še dopustna, da ne bi čisto odkrito pokazali, kako mislijo. Če se zdi tistemu, ki govori zadnji, da sta onadva pred njim prehitro izgovarjala svoje reke, lahko pošteno popravi prizadeto škodo tako, da svoj govor pripoveduje dvakrat bolj počasi.

Kakorkoli že čuti poglavar, ne sme ne z besedico ne z izrazom na obrazu pokazati in izdati, kako ga ogenj peče.

Vse prej kakor to. Ko so odrecitali vse reke, ne sme takoj planiti s stola, srečen, da je ušel vročini, temveč za dolg trenutek še obsedi, da bi tako poudaril, kako ne misli zbežati pred tegobami, ki mu jih bo morda prine-

sel njegov položaj. Pogosto se celo oglašajo z duhovitim domislicam. Tako se moški okoli njega še bolj zabavajo, medtem ko željno čakajo, ali se bo izdal s kakšnim znamenjem, kako neprijetno se počuti, in bi se lahko ponorčevali iz njega. A čim bolj so njegove šale zabavne in čim dalj sedi na stolu, tem bolj raste med ljudmi njegov ugled in zaupanje vanj.

S svojimi šalami skuša odvrniti posmeh na druge moške. Tako na primer pravi enemu od njih:

»Kakšen slabič pa si, saj nimaš pljuč, kako boš navedil svoji ženi dobro juho, ko pa si prešibak, da bi pošteno razpihal ogenj pod menoj, da bi se malo segrel skozi to luknjo. Hej ti, Elizao, pridi sem in odstrigaj tisti led, ki se mi je nabral na zadnjici.«

Oglje je zdaj samo še telo.

Poglavar se počasi dvigne. In led, o katerem je govoril, in čisto nedolžna stvar. Na koži so se mu napravili mehurji, koža je bila na več mestih precej ožgana in je kar močno dišalo po opeklinah.

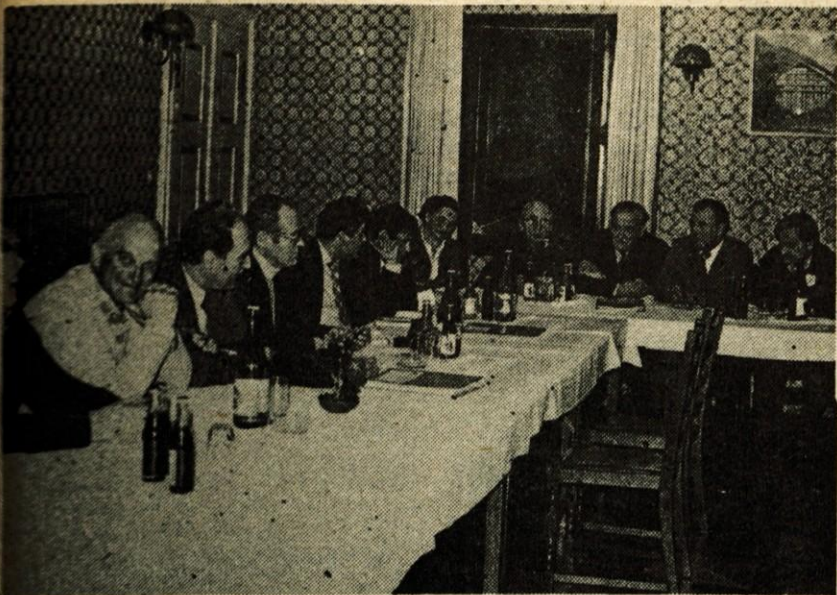
Prišel je njegov prijatelj, mu natrl zadnjico z oljem in položil čeznjo obvezo z zmečkanimi listi, medtem ko mu je nekdo drug ponujal velik kozarec tequile. Več tednov novi poglavar ni mogel pozabiti, kaj je imel pod stolom. To mu v prvih mesecih njegovega poslovanja precej pomaga, da se ravna tako, kakor je njegovo ljudstvo pričakovalo od njega, ko ga je volilo.

Skoraj zmeraj ostane dovolj brazgotin na tistem odročnem delu telesa in mož lahko še v svoji globoki starosti neizpodbitno dokaže ne samo, da ga je nekoč doletela čast in je postal poglavar svojega naroda, temveč tudi

to, da se za nič na svetu ne mudi, da se navadam svojega ljudstva drugemu poglavarju.

Tudi delavcem bi lahko zelo koristilo, naj se poslužujejo te preproste janske volilne metode, zlasti kar se nika njihovih sindikalnih in političnih zacij. Ne samo v Rusiji, kjer bi bilo potrebno, temveč tudi v vseh drugih deželah, kjer sta Marx in Lenin za svetnika, bi lahko bojevitost delavcev zadovoljive uspehe, če bi vsako leto močan ogenj pod stolčki svojih volilnih noben »voditelj ni nenadoma pogostejše bodo novi voditelji sedeli na stolu, tem bolj živo bo ostalo strahu, delavci. Zlasti pa nič ne smemo

Diktatura na vrhu in diktatura na dnu nujno povezani. Don Porfirio se je štiri leta, ko je potekel čas njegovega nikovanja, na novo izvoliti. Voliti se je za časa njegove vladavine. Kdor se ni mogel zrediti, ni pravice. Očitno mu je takrat izvolili za predsednika, manjša lonca z žarečim ogljem, ki naj bi ga na svetu ne živi en sam človek, vodi usodo naroda, temveč da je človek v vsaki deželi zmogel vse posle. V tistih poslih ni nič novega.

Srečanje častnih in podpornih članov Turističnega društva Preddvor pretekli četrtek, katerega se je udeležil tudi predsednik Turistične zveze Slovenije Leopold Krese, so preddvorski turistični delavci izkoristili tudi za akcijski dogovor, kako čim prej začeti z gradnjo turistične poslovalnice v Preddvoru in kako se pripraviti na proslavo 50-letnice društva, ki bo letos septembra. Foto: D. D.

Več dobre volje, pa bo hišica zrasla

Preddvor – Ze dolgo let pred-dvorski turistični delavci tarnajo, da pač v takih prostorih, kot jih imajo danes, ne morejo delati. Trenutno so porinjeni v prostor nekdanjega kulturnega doma, kjer je nemogoče delati. Zato večino del opravijo člani izvršilnega odbora kar po domovih. Novi prostori so potrebni, to so poznali tudi vaščani, ki že občutijo, da jim lahko prav turizem odreže velik kos vsakdanjega kruha. Zato je

Jubilejni občni zbor gasilcev

Begunje – Jubilejnega, stotega občnega zbora Gasilskega društva Begunje so se udeležili člani društva in številni gostje iz radovljiške in sosednjih občin. Organizatorji so pripravili gostom lep kulturni program, v živahni razpravi pa so se spomnili velikih uspehov begunjskih gasilcev, doma in v tujini. Osrednja pozornost pa je veljala načrtovani akciji za izgradnjo novega gasilskega doma. Ta gradnja se bo začela že pomladi z denarjem, ki ga prispejajo vsi delovni ljudje in občani Begunj. Domači gasilci so sklenili, da bodo pri gradnji sodelovali s prostovoljnimi delom, da bi bil dom zgrajen le letos, ko slavijo stoletnico društva. Osrednja proslava tega visokega jubileja bo 15. avgusta in to bo kratki prva stoletnica gasilskega društva v radovljiški občini. To pa bo praznik tudi vseh krajanov Begunj, zato so se v priprave vključile vse krajevne družbenopolitične organizacije in društva. Na občnem zboru so posameznikom podelili tudi znake in diplome za dolgotrajno delo v društvu.

JR

Fric Jakelj iz Kranjske gore

Frica Jaklja ali Smrinjekovega iz Kranjske gore poznajo po vsej Sloveniji, pa še onkraj meje. Če ga ne, ni njegova krivda, pove nam, saj je možakar originalen od glave do pete. O noči, ki je narejena po vzoru trega kranjskogorskega pastirja, je povedal: »Narodno nočo na naštimal samo zato, ker sem bil in seveda še hodim na kmečko svet v Ljubljano. Noša je originalna, malha je iz jazbečeve kože, je tirolski, kakor tudi klobuk, ki cikle so prave pastirske, pred

prav, da se zgradi turistična poslovalnica. Zanj so imeli načrt že leta 1964, ko naj bi vse skupaj stalo okrog 8 starih milijonov dinarjev. Pa so zavlačevali in zdaj je tu nov načrt, po katerem bo stalo vse skupaj blizu 200 starih milijonov. Krajani so še vedno zanj in so že dali prve prispevke v denarju, obljubili delo, prevoze, obrtniške storitve. Le začeti je treba. In v roke bodo pljunili takoj, ko dobe vsa soglasja. Zagotovo bo to že v marcu in do septembra, ko bo tu proslava 50-letnice društva, naj bo vsaj smrečica na strehi, če ne že sama otvoritev poslovalnice.

Ta večer so se dogovorili za akcijski odbor, ki bo ponovno obiskal vse delovne organizacije, društva, zasebnike in vse tiste, ki so obljubili pomoč, da se dokončno dogovore za višino zneskov oziroma vrednost v materialu, gradbeni odbor pa bo pohitel z organizacijo samih gradbenih del. Če bo društvo imelo primerne prostore in bo v njih poslovalo kot je treba, bodo turisti zadovoljni in to se bo poznalo vsemu kraju. Ne le Preddvoru, tudi okolici.

Septembra bodo praznovali 50-letnico društva. Praznik bo seveda najlepši, če bo sredi Preddvora stala njihova poslovalnica. Pa tudi če ne bo povsem izgovorjena, da bo le tu, da bo kaj pokazati. Bo pa slovesno tudi sicer. K praznovanju bodo povabili kulturne skupine vseh okoliških turističnih društev, vsaka naj bi prispevala po eno točko.

Za sam program praznovanja je še čas. Zdaj se mudi graditi. Uspelo bo, če se bodo vsi tako zavzeli, kot so pokazali v začetku. Številni posamezniki so že dali svoj prispevek v denarju. Ta naloga pa naj bo skrb vseh krajanov, ne le turističnih delavcev, enotne morajo biti krajevne skupnost in družbenopolitične organizacije kraja, ki se doslej, žal, niso najboljše izkazale.

D. Dolenc

leti jih je popravil moj pokojni oče Peter, rezbar je bil.

Fric ima poleg noše nepogrešljivo »fraitonerico« ter pastirski rog in pravo pastirsko palico. S to opravo hodi z raznimi kolektivi na izlete po Sloveniji in jih zabava. Tudi na domačih prireditvah in v kranjskogorskih hotelih ga slišijo in vidijo, smejejo se njegovemu izvirnemu humorju. Fric namreč sam piše tekste in jih poje po napevih znanih melodij. Spotika se ob tisto, kar ljudi najbolj žali, njegovim besedam pa se smeje staro in mlado. Pravi, da mu doslej še nihče ni zameril, saj, kdor poje, slabo ne misli, pravi šalivo. »Tudi z obrtniki grem na izlet v neznan, v noči igram in pojem, da je smeja in dobre volje čim več. Sam sem tudi obrtnik, delaynico imam v Kranjski gori in lepo mizarim. Seveda se še takrat, ko imam čas, obujem v cikle in oblečem v nošo ter zaigram na harmoniko pa še zapojem zraven.

Fric Jakelj pa se s svojimi instrumenti večkrat odpravi prek meje h koroškim Slovencem, kjer imajo radi narodne napeve, tudi njegove, ker so smešni in se ljudje od srca nasmejejo. »Kdor se smeje, dalj časa živi,« pove Smrinjekov Fric in za konec zaigra in zapoje eno svojih melodij: K'so kuharce zbrane, ki mesarju lete. Teleta so zbrana, na tuje gredo, tam doli za mejo jih radi jejo.

A. Kerštan

Odpadke na Voglu naj bi vozili v dolino

Vogel – Ze večkrat so obiskovalci Vogla opozarjali na izredno nečisto okolico hotela Ski, ki je last škofjeloškega Alpetoura. Odpadke, kuhinjske in druge, osebe hotela enostavno odlaga kar na skale ob hotelu. To privablja številne ptice, da z vreščecimi glasovi krožijo okoli smetišča. Pogled je resnično vreden vse obsodbe, zato smo s sanitarnim inšpektorjem obiskali hotel Ski na Voglu. Odšli smo z željo, da bi skupaj poiskali ustrezen rešitev za odvoz smeti.

Toda sanitarni inšpektor je nalezl še na vrsto drugih pomanjklivosti in napak. To pa je bilo rečeno, kajti v nekaterih prostorih hotela Ski je resnično tak nered in takšna umazanija, da si se moral groziti.

Če sanitarno obdelamo vogelski hotel Ski, potem začnimo pri kuhinji, ki pripravlja obroke za okoli 70 hotelskih gostov in še za goste, ki prebivajo v brunarici. Že prvi pogled na kuhinjo je odbijajoč, saj je močno dotrajana, zraven pa še umazana. A ne gre za tisto vrsto umazanije, ki jo povzroči priprava jedi, temveč tisto, ki se drži sten in miz že leta in leta. Ob bežnem pogledu na krožnike, bi se bolj rahločutnemu obračal želedec, prav tako je s skodelicami za kavo. Največja pomanjkljivost pa je ta, da osebe ne zadržijo vzorca hrane prejšnjega dne v hladilniku 36 ur za primer, če bi prišlo do zastrupitve.

Skladišče v spodnjih prostorih služi za smuči in je poleg hladilnice, ki je še najlepší prostor. Od tam bi odšli zadovoljni, ko ne bi inšpektor v kotu hladilnice opazil košare za kruh leškega Zita, v kateri so bile kosti. Bile so skrajno umazane in krvave, prav tako tudi tiste ob spodnji postaji žičnice. Zda si pač lahko predstavljamo, zakaj včasih v trgovini kupimo kruh, ki je ves krvav. Tako neodgovorni ali malomarni, kot so na Voglu, uporabljajo te ko-

šare za meso, v leškem Zitu pa jih ne morejo primerno pomiti. Če za kaj, potem si prav za to zaslužijo kazen, kajti vsi se še dobro spominjamo akcije, ki jo je sprožila prav sanitarna inšpekcija, in leška pekarna je z velikim naporom prva v Sloveniji zamenjala košare za kruh.

V skladišču živil so miši, kar je bilo inšpektorju takoj očitno, saj so bili na policah njihovi iztrebki. V točilnici so ponujali tonic, ki mu je pretekel rok trajanja. Za odpadke so povsod uporabljali kar posode od zelja in repe. V kuhinji niso imeli namočenih odsevalnih naprav, in to se jim bo maščevalo čez nekaj let, ko bodo naprave izredno težko očistili.

Najhujiši problem pa so seveda smeti in odpadki. Ko smo videli tovorno žičnico, s katero so na Vogel

pripeljali kurilno olje, je bilo več kot očitno, da bi navzdol lahko vozili odpadke. Vsi izgovori zadnjih let, da se odpadkov z Vogla nikakor ni mogoče rešiti drugače, kot da jih mečejo prek previsov in skal, so se izkazali kot slab izgovor, očitno se nobenemu ni ljubilo, da bi stvar uredil kako drugače. Odslej torej ni nobenega opravičila ali izgovora več. Ob žičnici pod Voglom bi lahko stal kontejner, komunala pa je dolžna odvažati smeti.

Hotel Ski na Voglu bodo morali bolj vzdrževati in poskrbeti za večji red in čistočo. Predvsem osebe bi se morale tega zavedati, poleg tega pa tudi uprava Alpetoura, saj ji ni v čast, da ima na našem znanem smučišču tako zanemarjen gostinski objekt.

D. Kuralt

S tovorno žičnico prevažajo na Vogel pijačo in živila, navzdol pa bi žičnica lahko prepeljala tudi odpadke. – Foto: D. Kuralt

Zatišje ugnalo Prepah

Kranj – Bil je eden tistih vročih poletnih večerov, ko tudi lahna obleka in hladna coca-cola ne pomagata dosti. Gostinci iz škofjeloškega Transurista so mize in stole prenesli iz zadušljivih dvoran med betonske stene in stebre, pod zvezdasto nebo, da bi bolj ustreli počitniško razpoloženim obiskovalcem.

Res je piš svežega zraka prijetno del. Ob zvokih instrumentov, po katerih so neudrudno udarjali mladeniči, skoraj še otroci, je bilo vzdušje še bolj veselo.

Takrat sem si člane zabavnoglasbenega ansambla Prepah dobro zapomnila. Njihova muzika je bila kljub mladosti kvalitetna, poživljajoča. Moram jih obiskati in se pogovoriti z njimi, sem si obljubila. Žal poletna lenoba opravi svoje. Zdaj, v mrzlih zimskih dneh, ko je sonce tako daleč, sem se spet spomnila nanje. Prepozno. Prepah je, kot nalašč, razpadel prejšnji mesec.

Frenk Drempetič je že septembra odšel k Plazu, potem pa je še Tine Govekar, pevec, moral k vojakom. Mi je pojasnil Zoran Urbanč, sedemnajstletni kitarist iz Britofa. »Novega pevca ali pevko je zelo težko dobiti, tu so šolske obveznosti, včasih nekoliko jezni starši, morda tudi premalo volje, skratka, nehali smo. Upam, da ne dokončno, da se bomo spet zbrali, ko glavne težave minejo.«

Začeli so že v osmem razredu, ko jim je bilo štirinajst, petnajst let. Damjan Tomažin na bobnih, Frenk Drempetič na bas kitari, Andrej Volčjak na orglah in Zoran Urbanč na solo kitari. Fantje iz iste ulice, ki so prej igrali vsak zase, so prvi nastopili na šolski valeti pred dobrima dvema letoma.

Potem so igrali na Visokem, na Jezerskem, na Bledu, v Zbiljah, Škofji Loki... Bili so zanimivi. Zimzelene melodije, ki so jih največ izvajali, so poslušalci dobro sprejeli in jim zaradi mladosti oprostili tudi kakšen spodrsljaj.

»Bili smo precej neizkušeni,« je povedal Zoran Urbanč, »zato smo do nastopov težje prišli kot starejše skupine. Tudi denarja je bilo bolj malo. Včasih smo komaj lahko pokrili stroške prevozov. Še najboljše je bilo nastopati za razna podjetja. Z dohodkom smo kupovali predvsem nove instrumente.«

Člani Prepaha so naštudirali tudi približno deset lastnih popevk. Z delno spremenjeno sestavo pa so se lani od komercialnih pesmi preusmerili na glasbo, bližjo mladim. »Najraje smo igrali rock, žal, predvsem za lastno zabavo, saj ga ljudje ne razumejo dovolj in na plesih bolj vžgedisco, pop in druga komercialna glasba.«

Kamničani v najglobljo jamo sveta

Dolge ure vaj na domačem podstrešju, ki so se jih tudi sosedje počasi privadili, številni nastopi, aplavzi, utrujenost – vse to so člani Prepaha zdaj pozabili. Zoran Urbanč se je pridružil novi skupini, saj ne more več brez glasbe. Morda bodo praznično začutili tudi drugi člani in se spet našli v dopolnjeni stari sestavi.

H. Jelovčan

Kamničani v najglobljo jamo sveta

Kamnik – Maja bo Jamarski klub Kamnik organiziral odpravo v najglobljo vertikalno brezno na svetu, v 418 metrov globoki prepad Propantes na Peloponezu. Ta ogromna votlina je bila odkrita šele pred nekaj leti. Kamničani bodo med prvimi skušali ponoviti spust v doslej še ne povsem raziskano jamo.

Tako kot skoraj vsak šport terja tudi jamarstvo posebno in na žalost precej drago opremo. Le-ta bo poleg hrane in prevoza glavni strošek male odprave. Zato bi kazalo kamniškim jamarjem pri odpravi pomagati!

Dnevi dalmatinske kuhinje

Bled – V hotelu Lovce na Bledu bodo do 26. februarja vsak dan pripravili obiskovalcem slastne specialitete dalmatinske kuhinje. Dnevi dalmatinske kuhinje prirejajo skupaj s turistično poslovno skupnostjo Bled, hotelom Lovce Bled in turističnim društvom Vodice v sodelovanju z delovno organizacijo Vodičanka Vodice.

Ponujajo pristna bela in črna vina ter desertna vina iz naših obmorskih krajev ter predvsem ribje specialitete. Strežejo pa vsak dan od 17. ure dalje.

D. K.

Gasilski jubilejantje

Kranj – Letos bodo nekatera gorenjska gasilska društva slavila visoke jubileje delovanja. Gasilci Zelenarne, Kamnika in Begunj bodo slavili 100. obletnico delovanja. Deset let mlajši sta društvi iz Kranjske gore in Cerkelj, 80. obletnico delovanja bodo slavili gasilci Stražišča in Ribna, 60. obletnico pa gasilci Ptanine pod Golico in Nomenja. Gasilci Podblice, Prebačvega in Hrastja, Zaloga, tržiškega Zlita in Javorij bodo slavili 30. obletnico delovanja. Letos bi morali enak jubilej slaviti tudi gasilci Gorič, za katere v registru slovenskih gasilskih društev piše, da so oblikovali društvo leta 1952.

I. P.

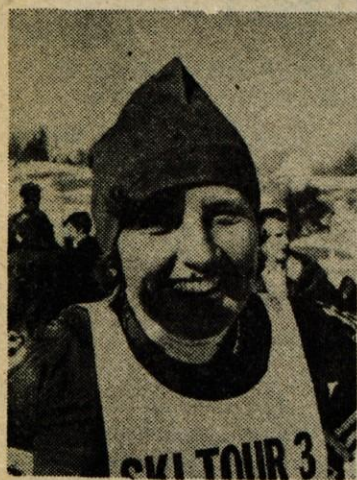
Ivanka Pavlin

V torek, 2. februarja, zelo zgodaj zjutraj je umrla Ivanka Pavlin iz Gobovc pri Podbrezjah. Pred 71 leti se je rodila na Češnjici pri Podnartu v revni družini. Zato je morala že s trinajstimi leti v službo. Delo je dobila v takratni tekstilni tovarni Jugobruna v Kranju. Kmalu je spoznala, kako težko je življenje delavcev, zato se je družila z naprednimi delavci. Precej mlada se je poročila z Alojzom Pavlinom iz Podbrezj, ki je bil tudi delavec. V zakonu se jima je rodilo pet otrok. Med okupacijo je pomagala partizanom. Leta 1942, ko ji je bilo komaj 31 let, so ji Nemci ustrelili moža kot talca. Ostala je sama z otroki, najmlajši je imel takrat komaj nekaj tednov. Zaposliti se ni mogla, zato je pomagala kmetom na polju in tako preživljala družino. Pridna, kot je bila, je opravila dela za dva mušaka.

Po vojni je v Gobovcih zgradila hišo. Pokojnina je bila majhna, družina pa številna, po vojni se je povečala še za eno hčer, je še naprej pomagala na kmetih, nabirala regrat, motovilce, delala brezove metle in vse to, prav tako tudi cvetice, prodajala na kranjski in jeseniški tržnici. Kljub boleznim in utrujenosti je bila vedno dobre volje.

Na zadnji poti je Pavlinova, bila je tudi član ZB, pospremito veliko ljudi. Tisti, ki so od nje kupovali na tržnici, jo bodo gotovo pogrešali. Rada je imela naravo, zato se je kar slabo počutila, če je morala zaradi slabega vremena ostati doma.

Sasa Pretnar

Milena Kordež: Zadovoljstvo med rekreativci

KRANJSKA GORA — Med našimi smučarskimi tekačicami sta bila dolgo leto pojem Jamničanka Milena Kordež, ki je tekmovala za državno reprezentanco, in SK Triglav iz Kranja. Pred petimi leti se je Kordeževa poslovila od tekmovalnega športa in se posvetila bolj rekreativnemu smučarskemu teku. Vendar je prehitro zapustila tekaške smučine, saj dekleta svoje najboljše rezultate dosegajo med šestindvajsetim in devetindvajsetim letom. Kordeževa je doštudirala na VSTK v Ljubljani in sedaj poučuje telesno vzgojo na OŠ Petra Kavčiča v Škofji Loki. Na tej šoli ima krožek smučarskega teka, vodi razne tekaške tečaje in je stalni zunanji sodelavec za smučarski tek pri VSTK.

Toda Milena Kordež ne more brez smučarskega teka. Kot rekreativna tekačica doma in v tujini na množičnih tekih vedno dosega izvrstne uvrstitve. »V rekreativnem udejstvovanju se mi na množičnih tekih še vedno pozna, da sem bila tekačica. Še vedno mi koristijo treningi v klubu in reprezentanci. Še vedno znam razporediti moči in še vedno se mi pozna tehnika teka. Če je to v bivšem tekmovalcu v krvi, vsega tega ne pozabiš, še posebno ne, če redno treniraš,« je dejala Milena Kordež.

Bi lahko ocenili letošnje nastope v množičnih rekreativnih tekih?

»Letošnja zima nam je pri množičnih tekih zagodla. Na vseh, kar jih je

bilo, sem zmagovala. Še bolj sem vesela dobrih uvrstitev na rekreativnih tekih v tujini. Tu je konkurenca močna. V tej sezoni sem v alpskem »trisu«, v teku na 42 km Pustertaleru zmagala, v Tablachu blizu Cortine in na nedeljskem teku Treh dežel sem zasedla obakrat drugo mesto.

Razveseljivo je, da dvesto najboljših rekreativnih tekačev teh množičnih tekov skoraj toliko trenira kot tekmovalci. Njihova opremljenost je na zavirljivi višini. Vse to kaže, da je smučarski tek vedno bolj na pohodu. Iz leta v leto je več rekreativcev.

Se vam ne zdi, da ste preskodaj, kot vrhunski tekmovalka, zapustili reprezentančno žensko vrsto?

»Če ne bi bilo metanja polen pod noge, če bi bili treningi normalni in če bi bilo vse tako, kot je treba, bi še vedno nastopala kot tekmovalka. Prepričana sem, da bi še vedno dosegala solidne uvrstitve. Smučarska tekačica svoj vrhunec doseže v starosti od šestindvajset do devetindvajset let. Le pogledjte reprezentantko SZ Kulakovo, ki je s svojimi skoraj štirimi krizi v petkovem teku na svetovnem prvenstvu v Oslu v teku na deset kilometrov osvojila še vedno odlično deseto mesto. Zoradi vseh teh peripetij v našem tekaškem športu pa mi ni žal, da sem zapustila reprezentanco in klub. Vse zadovoljstvo sedaj najdem na teh množičnih rekreativnih tekih.«

D. Humer

Jubilej ŠD Sava

Kranj — S petkovo svečano sejo, ki so se je poleg članov društva udeležili tudi ugledni gostje, med njimi Vinko Hafner, predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, in Milan Bajželj, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Kranj, je bil obeležen visok jubilej športnega društva Sava: 60 let obstoja in uspešnega dela na področju tekmovalnega športa in množične rekreacijske dejavnosti.

Paleta dela športnega društva Sava je resnično pestra. V njem se združujejo člani kolesarskega, košarkarskega, rokometnega, nogometnega, namiznoteniškega, šahovskega, trimskega, kegliškega in telovadnega kluba.

O prehojenih 60 letih, ki so jih spremljale številne težave in uspehi, je spregovoril Miha Kramar in spomnil tudi na pomemben prispevek športnikov Save med narodno-osvobodilnim bojem.

Na svečanosti so podelili priznanja najuspešnejšim športnikom in najzaslužnejšim športnim delavcem društva ter organizacijam združenega dela, za popestritev pa so v kulturnem programu nastopili pevci DPD Svoboda in folkloristi Save.

H. J.

Gorenjci v ligaških tekmovanjih

HOKEJ NA LEDU — Končano je letošnje državno prvenstvo v hokeju na ledu. Po pričakovanju so dvajseti naslov osvojili Jeseničani, ki so v vseh nastopih pokazali največ. V zadnjem trenutku so si status prvoligaša priborili tudi mladi Kranjskogorci. V zadnjem kolu ni prišlo do presenečenj. Jeseničani so premagali zagrebški Medveščak, hokejisti Kranjske gore pa so v Subotici osvojili točki s Spartakom.

V slovensko-hrvaški hokejski ligi so novi prvaki Kranjčani. V sedemnajstih nastopih so bili le dvakrat poraženi in zasluženo so osvojili naslov najboljšega v tej ligi. S tem prvim mestom so Triglavci postali prvoligaši.

Izidi — Jesenice: Medveščak 8:1 (1:0, 5:1, 2:0), Spartak: Kranjska gora 4:5 (2:2, 0:1, 2:2), Triglav: Mladost 18:1 (5:1, 6:0, 7:0), Bled: Tivoli 8:6 (2:3, 2:1, 4:2).

KOŠARKA — Ženska košarkarska vrsta Save, ki nastopa v drugi zvezni ligi, je na gostovanju v Zadru pokazala slabo igro in zasluženo izgubila obe točki. Tako so se Zadranke maščevale Kranjčankam za poraz v Kranju. Tudi igralke Alpine iz Žirov so morale v Zagrebu priznati premogo domačemu moštvu Mladega Zagreba. V slovenski ženski ligi so Jeseničanke doma ne pričakovano izgubile z ekipo Mengla.

Kolesarstvo Lampič prvak v ciklokrosu

Poreč — V soboto je bilo v Poreču državno prvenstvo v ciklokrosu, na katerem je v treh tekmovalnih skupinah nastopilo okrog 140 kolesarjev iz 24 jugoslovanskih klubov.

Med mlajšimi mladinci je deset kilometrov dolgo krožno pot čez drn in strn najhitreje premagal Pavlinič (Rog). Savčan Pagon je bil drugi, Jeršin (Rog) pa tretji. Med starejšimi mladinci, ki so imeli šest kilometrov daljšo pot, je zmagal Papež (Novoteka), drugi je bil Lah (Rog) in tretji Ugrešič (Astra). Kranjčan Tunič, ki se je potegoval za eno od medalj, saj je bil vsehkozi v vodilni trojici, je v zadnjem krogu padel, izgubil dragocene sekunde in nazadnje pristal na petem mestu. Tudi v članski skupini je bil boj trd. Novi državni prvak je postal Savčan Lampič pred klubskimi tovarišema Maronom in Pavličem iz Roga.

Državno prvenstvo v ciklokrosu je potrdilo, da so slovenski kolesarji tudi letos najboljše pripravljeni. V tišem dvoboju med Rogom in Savo so sicer oboji dobili enako vredne medalje, vendar pa so daljši konec potegnili Kranjčani, ki so osvojili več mest med najboljše uvrščenimi. Krožna proga je bila izredno zahtevna. Na njej je prišla do izraza predvsem telesna pripravljenost oziroma moč kolesarjev in ne toliko tehnična spretnost, potrebna za cestne dirke.

Kranjski Triglav v slovenski košarkarski ligi tudi na gostovanjih ne pozna poraza. Tokrat so bili njihova tarča košarkarji šokantne Elektre.

Izidi — ženske: Zadar: Sava 72:53 (37:21), Novi Zagreb: Alpina 93:82 (46:40), Jesenice: Mengla 50:56 (17:35), moški: Elektra: Triglav 81:89 (38:50).

Pari prihodnjega kola — ženske: Senožeče: Jesenice, Sava: Ilirija, Alpina: Marles, moški: Triglav: Kovinar.

ODBOJKA — Odbojkarice in odbojkarji v slovenskih ligah so začeli drugi del prvenstva. V ženski ligi so tokrat za presenečenje poskrbele odbojkarice Gorji, ki so v odlični predstavi premagale vodilno Mislinjo. Kamničanke so gostovale v Kočevju in ostale praznih rok. V moški ligi — zahod sta oba gorenjska predstavnik izgubila. Triglavani so izgubili v Kanalu, Blejčani pa v Bohinjski Bistrici z Izolčani.

Izidi — ženske: Gorje: Mislinja 3:2, Kočevje: Kamnik 3:0, moški: Salonit (mladinci): Triglav 3:0, Bled (mladinci): Izola 0:3.

Pari prihodnjega kola — ženske: Gorje: Paloma, Kamnik: Partizan Vič, moški: Železar: Izola, Triglav: Partizan Črnača, Brezovica: Bled.

dh

Množični rekreativni smučarski tek Treh dežel Reprezentantje Avstrije najboljši, Milena Kordež druga

Na letošnjem teku Treh dežel so največ uspeha imeli smučarski tekači Avstrije. Eder (2), Maier (1), Lakner (3) so osvojili tri prva mesta. Takoj za njimi so se do šestega mesta uvrstili trije italijanski reprezentante.

TRBIŽ — Spet se je izkazalo, da je tek Treh dežel, ki ga prireja TD Trbiž, obsejano telovadno društvo Podkloster in TD Kranjska gora, edinstvena množična rekreacijska smučarska prireditev v Evropi. Trideset kilometrov dolga smučina namreč poteka skozi tri države, čez tri državne meje, skozi tri jezikovna področja, skozi države dveh različnih

družbenih sistemov. To pustno nedeljo že četrty zapored ni bilo državnih meja za nad tisoč šeststo smučarskih tekačev iz Italije, Avstrije in Jugoslavije. Ni bilo jezikovnih pregrad, ni bilo različnih sistemov. Vse je navdajalo prijateljsko sožitje, čeprav so bili v smučini napeti boji.

Kako velik družbeni in politični pomen ima tek Treh dežel, vidimo že

Alpsko smučanje Državno prvenstvo na olimpijskih progah

JAHORINA — Na olimpijskih progah na Jahorini je bilo letošnje sedemindeseto državno prvenstvo v alpskih disciplinah za ženske in moške. Moški so na Belašnici opravili dve disciplini, smuk in veleslalom, medtem ko so se za državne naslove v slalomu borili včeraj. Ženske so na Jahorini imele tekmi v veleslalomu in slalomu, medtem ko bodo smuk vozile v marcu, ko bo na teh progah tekma za evropski pokal.

VELESALOM ZA ANDREJO LESKOVŠEK

Na tem prvenstvu žensk, nastopilo jih je sedemindeset, v tehnični disciplini veleslalomu ni prišlo do presenečenj. Za državni naslov pri članicah sta se tokrat udarili naši reprezentantki Andreja Leskovšek iz ljubljanskega Novinarja in Anja Zavadlav iz Olimpije (Ljubljana). Zavadlavova je na dobro pripravljeni progi prvi progi vodila z malenkostno prednostjo pred našo najboljšo smučarko Andrejo Leskovšek. Toda na drugi progi je mlada Ljubljanka pokazala vse svoje sposobnosti dobre smučarke, nadoknadila zaostanek iz prve vožnje in prvi članski naslov je bil njen. Zavadlavovi je uspelo, da je uvrstila drugo mesto. Na odlično tretje mesto se je uvrstila Tržičanka Polona Pehar in s tem mestom dokazala, da je res dobra veleslalomistka.

Rezultati — 1. Leskovšek (Novinar) 2:39,00, 2. Zavadlav (Olimpija) 2:39,27, 3. Pehar (Tržič) 2:42,95, 4. Dornig (Branik)

Prvi naslov za Jurija Franka

SARAJEVO — Na olimpijskih progah na Belašnici se je nadaljevalo letošnje sedemindeseto državno prvenstvo v alpskih disciplinah za moške. Že prva tehnična disciplina je postregla s presenetljivim vrstnim redom. Branilec lanskega naslova Ločan Jože Kuralt ni ubranil naslova, saj je osvojil bron. Na drugo mesto se je uvrstil Tržičan Bojan Križaj, novi veleslalomski državni prvak pa je postal za sezono 1981-82 Novogoričan Jurij Franko.

Na prvi progi, ki je bila težka in poledela, je šlo za prva mesta vse po pričakovanju. Bojan Križaj je sicer padel, vseeno pa je dosegel drugi najboljši čas. Jože Kuralt je najavil, da bo ubranil lanskega naslova, saj je povedel. Na tretje mesto se je z minimalnim zaostankom že prebil Jurij Franko, ki je s tem pokazal, da je res v vrhunski formi.

V odločilni drugi vožnji, ko je šlo na nož, je najboljšo vožnjo pokazal prav novi državni prvak. Jurij Franko je bil hitro in napadalno na progi. Dosegel je najboljši čas in prvi članski državni naslov je bil njegov. Bojan Križaj je dosegel drugi najboljši čas, medtem ko je Jože Kuralt padel, nadaljeval vožnjo in na koncu dosegel tretje mesto. V obeh nastopih sta se izkazala tudi mlada Ljubljanka Petrovič in Podboj, pa tudi drugi niso dosti zaostali.

Rezultati — 1. Franko (Gorica) 2:44,97, 2. Križaj (Tržič) 2:45,82, 3. Kuralt (Alpetour) 2:46,81, 4. Petrovič (Novinar) 2:47,37, 5. Podboj (Olimpija) 2:47,92, 6. Benedik (Jesenice) 2:48,29, 7. Cerkovnik (Olimpija) 2:48,70, 8. Knific (Alpetour) 2:51,64, 9. Lavtižar (Jesenice) 2:52,58, 10. Ribnikar (Tržič) 2:52,73.

V SMUKU ZMAGA PLETERŠKA

Smučarji na državnem prvenstvu na Belašnici niso imeli sreče s prvim startom. V petek niso mogli startati

2:43,63, 5. Tome (Alpetour) 2:44,27, 6. Štancer (Olimpija) 2:45,57, 7. Česnik (Alpetour) 2:45,83, 8. Koprol (Olimpija) 2:46,58, 9. Kunc (Jesenice) 2:46,96, 10. Valant (Novinar) 2:50,18.

V SLALOMU PRESENETLJIVO ALENKA MAVEC

Druga tehnična disciplina, slalom, je pri ženskah prinesla presenetljiv vrstni red. Zmagala je namreč mlada Ljubljanka Alenka Maver, ki je v tej borbi za državni naslov nepričakovano premagala favoritke za naslov Leskovškovo in Zavadlavovo.

Že na prvi progi je bilo jasno, da bo tokrat Alenka Maver dobro izkoristila svoj položaj. Za nekaj stotink je prehitela Leskovškovo in Zavadlavovo. Na drugi progi, ko je šlo za državni naslov, se mlada Maver ni dala presenetiti. Ponovno je vozila samo tako kot ona zna. Napadalno in hitro. Čeprav sta Leskovškova in Zavadlavova poizkušali vse, da bi zamujeno iz prve vožnje nadoknadili jima to ni uspelo. Obe sta se približali vodilni, toda prehiteli je nista mogli.

Rezultati — 1. Maver (Olimpija) 1:36,51, 2. Leskovšek (Novinar) 1:36,74, 3. Zavadlav (Olimpija) 1:36,77, 4. Pehar (Tržič) 1:38,56, 5. Koprol (Olimpija) 1:40,16, 6. Tome (Alpetour) 1:40,19, 7. Križaj 1:41,50, 8. Kunc (obe Jesenice) 1:42,01, 9. Krek (Alpetour) 1:48,44, 10. Likozar (Jezerko) 1:49,76.

dh

zaradi prehude megle. Toda več sreče so imeli v soboto in opravili so s to disciplino za državne naslove. Prav zaradi prestavitve smuka se je letošnje državno moško prvenstvo zavleklo za en dan.

Po pričakovanju je naslov osvojil smučar mariborskega Branika Janez Pleteršek. Za presenečenje je poskrbel Ljubljčan Tomaž Čizman, ki je kot specialist za tehnične discipline osvojil odlično drugo mesto. Izkazal se je tudi Sarajevčan Brudar, ki je bil tretji, dobro smučaško formo je pokazal še Blejčan Jemc, ki sicer vozi za Branik.

Rezultati — 1. Pleteršek (Branik) 1:10,36, 2. Čizman (Olimpija) 1:11,45, 3. Brudar (Sarajevo) 1:11,45, 4. Puhalič (Branik) 1:11,49, 5. Jemc (Branik) 1:12,25, 6. Petercel (Alpetour) 1:12,74, 7. Rečnik (Branik) 1:12,79, 8. Erbežnik (Olimpija) 1:12,80, 9. Macarol (Akademik) 1:13,57, 10. Zoričič (Sarajevo) 1:14,00.

dh

Kamnik organizator biatlona

Kamnik — Smučarski klub iz Kamnika je letos organizator tretjega državnega prvenstva v biatlonu. Če od 24. do 28. februarja v tem koncu ne bo snega, bodo tekmovanje iz Tunjic nad Kamnikom preselili na Pokljuko. Vendar se smučarski klub kljub temu ne odreka organizatorstvu. V neugodnih snežnih razmerah bodo namreč iz Kamnika vsak dan z avtobusi prevažali tekmovalce na kraj tekmovanja, čemur se tudi sicer ne bi izognili.

Kranjskogorec Branko Trnec bil tretji najboljši uvrščen Slovenec. Zasedel je dvaindvajseto mesto.

iz tega, da so bili na startu v gori, na cilju v Selčah in na ranglisti v Trbižu visoko narij Avstrije in Italije ter politični delavci občine Slovenije.

NAJBOLJŠI AVSTRIJCI IN ITALIJANI

Hitra in dobro pripravljena deset kilometrov dolga smučina, avstrijski reprezentant Maier, je za to dolgo pot manj kot uro in pol. Bil je na hitrejši od lanskega zmagovalca Ederja. Že na startu v Kranjski posebnost na desetih kilometrih prehodu v Ratečah je bilo največ besed imeli to naši Avstrije in Italije. V vodilni bili trije Avstriji in trije Italijani narekovali oster tempo. Naš predvsem Avstriji in trm niso dali dihati. V St. Anšterica imela pri osemnajstih trih že lepo prednost pred zaključnem delu je imel Avstrijec Walter Maier, ki z zmagovalca Ederja (Avstrija) neka manj kot deset sekund uvrščenega Avstrijca Laknerja več kot deset. Za temi trm se nato do šestega mesta reprezentantje Italije.

Naši tekači med to avstrijsko jansko tekaško elito niso veljave. Najboljši so na svetu stvu v Oslu, drugi del reprezentstva na tekmovalcu za jugoslovanski črski memorialni pokal Mrkopolju. Čast naših tekačev rešila Djuričič, Strukelj in Tone Djuričič je bil četrti, Strukelj je bil drugi, četrti je mladi Kranjskogorec Trnec dvaindvajseto mesto.

MED DEKLETI AVSTRIJANKE SLOVENKA IN ITALIJANKA

Dekleta in žene, ki so dolgo smučino kot moški, so enakovredno borile s fanti. Vendar je bilo že v Ratečah bodo glavno besedo najboljše trije mest Avstrija, Slovenka in Italijanka so se enakovredno kosale na cilju v Selčah je bila najhitrejša tantska Avstrije Barbara Štanič hitrejša od Milene Kordež in Italijanke Paole Della Pietra.

Rezultati — ženske: 1:27:11,10, 2. Eder (Avstrija) 1:27:22,30, 3. Kordež (Slovenija) 1:27:23,30, 4. Pehar (Tržič) 1:27:48,11, 5. Ciocchetti (Avstrija) 1:27:48,11, 6. Strukelj (Slovenija) 1:27:48,11, 7. Trstenjak (Slovenija) 1:27:48,11, 8. Slovenija) 1:44:07,19, 9. Senožeče (Slovenija) 1:44:07,19, 10. Pietra (Italija) 1:56:33.

Besedilo in slike: H. J.

Boris Strel operiran

LJUBLJANA — Boris Strel, ki jo je Ločan staknil na treningu, ni bil na državnem prvenstvu niti ni bila tako kot je po spravi Strel je po nasvetu tančnega zdravnika pregled, z mavčno ortopedsko kliniko v no. Pregled je pokazal, da lenke vezi niso tognjene, temveč so trgane. Odločitev je bila Treba bo na operaciji opravi dr. Pavlič, konec tedna lahko bo bolnišnično.

Seveda Boris Strel vdušen nad polkom izgubil pomladni movanj v svetovnem Tako je bronasta ska kolajna iz Selč predčasno zaključila tekmovalno sezono, vi, da mu je bilo zaradi nalomljeni morali na umetnosti. Toda sedaj se je sprijaznil, da je ta izgubljena.

Upravičeni do dejanske odškodnine

Neusklađene cene storitev za popravila avtomobilov zavirajo hitro reševanje škod zavarovancev — Predlog Zavarovalne skupnosti Triglav, da bi izplačevali odškodninske zneske po oceni škode na avtomobilih

Kranj — Vsi zavarovanci plačujejo za enako vrsto vozila enako visoko zavarovalno premijo. Zato naj bi bili tudi zneski škod enaki pri enakih poškodbah vozila, se zavzemajo pri kranjski zavarovalnici. Vendar praksa je povsem drugačna. Kajti cena storitvene ure je pri nas od delavnice do delavnice drugačna. Cena ene delovne ure takšnega obrtnika, pa naj bo to mehanik, klepar ali avtoličar, je največkrat zato, da bi bil prikazovan manjši dohodek na davčni upravi, nizka, da pa obrtniki pridejo do svojega denarja, dostikrat naračunajo pač toliko več ur. Tako dobiva danes zavarovalnica račune, kjer je cena ene delovne ure od 70 do 120 dinarjev za uro (podatki iz 1. polletja 1981), ima pa primer obrtnika iz Radovljice, ki je v istem času zaračunal za delovno uro že 225 dinarjev za popravilo avtomobila.

Kaj zdaj priznati, si delavci zavarovalnice že dalj časa belijo glave. Najbolj pravilno bi seveda pri vsem tem bilo, da bi škodo ocenili. Center za vozila Hrvatske je že leta 1979 z dopolnili v letu 1980 izdal knjižico normativov časa za posamezna popravila pri avtomobilih, posebej še pri osebnih vozilih. Z njimi si dobro lahko pomagajo pri delu. In tudi veliko hitrejši je ta način: zavarovanec hitreje pride do odškodnine in pristo izbira mojstra za popravilo avtomobila.

Vsekakor pa bi se morali na Gorenjskem dogovoriti za enako ceno ure popravila avtomobila. Zavarovalnica sama priznava trenutno okrog 180 dinarjev uro zasebnega obrtnika za dela na tovrstnih vozilih, od 140 do 160 dinarjev pa za osebne avtomobile. Tudi ta cena za uro popravila je nizka, zato se zavarovalnica ogreva tudi za to, da bi priznala zasebnikom 90 odstotkov cene ure družbenega sektorja. Le dogovoriti se je treba o tem. Povsem nesprejemljive pa so te različne cene od posameznika do posameznika.

Se vedno bosta ostala oba načina obračunavanja škod, po računih in po ceni, vendar vsaj bolj enotno naj bo vse skupaj, si prizadevajo delavci pri zavarovalnici. Pred kratkim so se z obrazložitvijo te problematike obrnili na Medobčinsko gospodarsko zbornico, da bi vprašanje cen storitev pri popravilih avtomobilov rešili.

vali skupno z obrtnimi združenji, obrtniki, predstavniki komitejev za gospodarstvo v gorenjskih občinah pa tudi s predstavniki oškodovancev.

NESREČE

NA PREHODU ZBIL PEŠAKINJO

Kranj — Zaradi neprimerne hitrosti in nepazljivosti se je v četrtek, 18. februarja, zgodila prometna nesreča na Oldhamski cesti v Kranju. Voznik osebnega avtomobila 51-letni Jože Bajt iz Srednje vasi pri Šenčurju, je peljal s Primskovega proti zavarovalnici. V križišču z ulico Moša Pijadeja je na zaznamovanem prehodu za pešce trčil v pešakinjo Marijo Sinkovec, staro 70 let, iz Kranja, ki je prečkala cesto z voznikove leve strani. Hudo ranjeno so Sinkovec odpeljali v ljubljanski Klinični center.

VOZIL PO LEVI

Otoki — Halim Softić, star 40 let, doma z Jesenic, je v četrtek, 18. februarja ponoči, zakrivil prometno nesrečo na magistralni cesti, ki vodi proti Jesenicam. V naselju Potoki je namreč v desnem nepreglednem ovinku na lepem zapeljal na

nasprotni vozni pas in tam trčil v avtomobil Pavla Bertonclja, starega 38 let, doma z Lesc. Silovito trčenje je oba avtomobila vrglo s ceste, voznika pa sta bila huje ranjena. Škoda na vozilih je za 210.000 dinarjev.

D. Dolenc

TRČIL V DREVO

Kranj — V petek, 19. februarja zvečer je voznik osebnega avtomobila Anton Zupančič, star 44 let, iz Kranja, peljal iz centra mesta. Za križiščem s Stritarjevo in Gregorčičevo cesto ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo na levo stran enosmerne ceste in v drevo, ki stoji ob cesti. V nesreči je bil sopotnik Milan Kreševac, star 46 let, teže ranjen. Gmotna škoda znaša 40.000 dinarjev.

VRSTA RAZBITIH AVTOMOBILOV

Bled — V noči na nedeljo, 21. februarja, se je voznik osebnega avtomobila, 35-letni Anton Torkar, doma iz Lesc, vračal z Ribnega na Bled. Na desni strani ceste je trčil v dva parkirana avtomobila, od tu pa ga je odbilo na levo, tako da je na nasprotni strani oplazil še šest parkiranih vozil. Po dejanju je svoj avtomobil pustil in odnesel pete. Ocenjujejo, da je povzročil za kakih 76.000 dinarjev gmotne škode.

D. Ž.

Nevarna magistralna cesta

Na Gorenjskem se je lani zmanjšalo število registriranih vozil kar za 20 odstotkov v primerjavi z letom poprej, za enak odstotek pa je bilo tudi manjše število novih voznikov. Vendar pa zaradi tega gneča na cestah ni bila prav nič manjša, celo nasprotno. Občutno se je povečal tranzitni promet, ki ga je bilo po oceni za okoli 12 odstotkov več kot leta 1980: to pa pomeni 7,8 milijona vozil.

Vendar pa glede na to, da so domači vozniki pogostejše kot prej puščali svoja vozila v garaži in zaradi dražjega bencina opravili kako pot tudi peš ali z javnimi prevoznimi sredstvi, pa zato prometnih nezgod ni bilo manj. Število prometnih nesreč je v zadnjih treh letih precej enako, lani jih je bilo 511 s hujšimi posledicami, leta 1980 498 in 501 v letu 1979. Vendar pa dejstvo, da se število hujših prometnih nezgod ne veča skokovito, ne pomeni, da se tudi varnost v prometu izboljšuje. To še posebej velja za lansko leto, saj so bile posledice prometnih nezgod na gorenjskih cestah dosti hujše kot pa leto prej. Predvsem se je spet pripetilo več nesreč, v katerih je umrlo po več ljudi, tudi štirje, v enem primeru pa tudi več. Med mrtvimi je tudi šest otrok, od tega so bili kar štirje otroci sopotniki v v avtomobilu.

Medtem ko je bila prejšnja leta prometna varnost slabša v kranjski in jeseniški občini, pa je to zdaj značilno za škofjelško in radovljško občino. Še najbolj se je lani zmanjšalo število prometnih nezgod v kranjski občini, od 250 v letu 1980 na 186 v lanskem letu, občutno več pa jih je bilo v Škofji Loki in sicer od predlanskih 71 kar 101, v Radovljici pa so se povečale od predlanskih 75 na 116 v lanskem letu.

Kaže, da zaradi povečanega tranzitnega prometa postaja magistralna cesta vse nevarnejša. Medtem ko se je prejšnja leta večina prometnih nezgod pripetila na regionalnih in lokalnih cestah, pa so bile lani nezgode na teh treh kategorijah cest domala enakomerno porazdeljene. Kar 20 hujših nesreč več se je lani pripetilo na magistralni cesti, 11 oseb več kot leto prej pa je v teh nesrečah tudi umrlo. Da je gorenjska magistrala ob vsakem povečanem prometu dokaj nevarna cesta, je že dolgo znano, vendar pa kljub vsem znanim črnim točkam doslej še ni bilo denarja, s katerim bi lahko ublažili nekatere cestne pasti. Za sedanji gost promet po tej cesti, ki ne razlikuje več zimске in letne sezone, predstavljajo še posebno nevarnost številni priključki na magistralno: na vsak kilometer ceste je približno 10 priključkov s stranskih cest.

I. M.

Prometno še premalo osveščeni

Ocena kamniške prometne varnosti v preteklem letu — Potreba po krepitvi preventivnega delovanja in navajanju občanov k samozaščitni zavesti

Kamnik — Čeprav je kamniško mesto majhno, je kot turistični kraj sila razgibano. Na ozkih ulicah se dnevno zvrsti 120 avtobusov. Zlasti živahno je ob konicah. Dodatnega prometa niti obvoznica ne razbremeni, saj je že dlje zaprt most čez Kamniško Bistrico, ki industrijsko območje povezuje z mestom.

Vendar na mestnih ulicah ne beležijo težjih prometnih nesreč, tudi na vijugavi cesti do Kamniške Bistrice ne, črne točke so drugje v občini. Veliko nesreč, tudi smrtnih, je do zdaj terjala cesta med Mengšem in Brnikom, vendar je še niso opremili z dodatno signalizacijo. Tudi cesta med Kamnikom in Duplico ni ravno nedolžna. Precej trčenj je bilo v križišču s semafori pri Šmarci, kjer rumena utripajoča luč ni bila dovolj svarilna. Zadnje čase se dogajajo nesreče tudi na cesti med Kamnikom in Tuhinjem.

V letu 1981 je število prometnih nezgod na Kamniškem za malenkost poraslo. Predlani so se pripetile 103 nesreče, od teh je bilo 8 smrtnih, 53 s hudimi telesnimi poškodbami, 42 pa z lažjimi, vendar veliko gmotno škodo. Lani je število smrtnih nesreč upadlo na 5, 59 jih je bilo s hudimi

posledicami in 52 lažjih z večjo materialno škodo. Med hudimi nesrečami so bile žrtve največ pešci in kolesarji, med njimi so tudi otroci. Pri analizi vzrokov so pri postaji milice v Kamniku odkrili, da je nesrečam največ botrovala neprimerna hitrost (od tod nesreče na povsem ravnih, gladko tekočih cestih), na drugem mestu je izsiljevanje prednosti, nenadno prečkanje ceste pa tudi vinjenost. Število pobežlih voznikov je v letu dni precej poraslo, s 46 na 60 primerov. V glavnem so zakrivil manjše prekrške na parkiriščih, v dveh primerih pa gre za hujše posledice. Oba storilca so miličniki izsledili v rekordnem času.

Za izboljšanje prometnega stanja v občini in zmanjšanje prometnih nesreč je le kaznovanje premalo. Zato že nekaj let krepijo tudi prometno preventivo. Ta se začneja v šoli, čeprav bi morali starši že predšolske otroke poučiti o pravilnem, samozaščitnem vedenju v prometu. Šolarje osveščajo z različnimi akcijami in prometnimi tekmovanji, pionirjem pa zaupajo tudi vloga prometnikov. Najmlajšim so zaradi varnosti označili najbolj varno pot v šolo, kolesarje so oskrbeli s kolesarskimi izkaznicami.

Prometnemu osveščanju šolarjev mora slediti tudi prosvetljevanje odraslih, saj prav njihovo neznanje in nepravilen odnos do soudeležencev v prometu povzroča nesreče. Pred letom dni so se miličniki povezali tudi s sindikati v delovnih organizacijah, da bi si zagotovili pomoč pri urejanju prometa od tovarne do mesta v prometnih konicah. Delavci sami naj bi preverjali tudi brezhibnost tovrstnih vozil, preden gredo le-ta na pot.

Sodelovanje že rojeva prve rezultate, zato so razmišljali, da bi se povezali tudi z enotami narodne zaščite. To jim je uspelo le pri večjih prireditvah, radi pa bi zavarovali tudi prehode za pešce v bližini šol in delovnih organizacij. Z neposredno vključitvijo občanov v promet bi se dalo izboljšati samozaščitno vedenje v prometu, ki ga zdaj zelo pogrešajo.

D. Žlebir

Varno na pohodu — Organizatorji 17. spominskega pohoda na Stol so se po četrtkovem vzponu jeseniških gorskih reševalcev na najvišji vrh Karavank odločili usmeriti udeležence letošnje prireditve prek Žirovniške in Zabreške do Doslouške planine pa nazaj do Valvasorjevega doma, saj so bila pobočja Stola zaradi zasneženega snega in ledu za množico prenevarna. Spodnja pot, ki so jo alpinisti utrli skupaj z lovci, je bila dobro pripravljena in jo je bilo moč složno prehoditi v treh urah. Nezgod ni bilo, ker so bili obiskovalci za pohod dobro pripravljene, ustrezno opremljeni in povečini tudi disciplinirani. Žal se nekateri kot vedno niso znali upreti prevelikim količinam alkohola, v nedeljo pa se je nekaj posameznikov odločilo celo za vzpon proti vrhu na lastno pest. Samozaščitna zavest torej še vedno ni vsem domača! (S) Foto: S. Saje

Da je Kamnik prometno sila razgibano mesto, dokazuje tudi vsakodnevna slika parkirišč. Štiri večja že davno več ne zadoščajo niti za domačine, kaj šele za številne obiskovalce in tovrstna vozila. Tako so vozniki v zadregi prisiljeni pustiti jeklenega konjička kar na pločniku ozke mestne ulice. — Foto: D. Žlebir

Družbena samozaščita (5)

Marksistični koncept družbene samozaščite

Poglabljanje razrednih protislovij in razredni boj sta povzročila, da je delavski razred oziroma njegovo revolucionarno gibanje razvil dejavnost, ki naj bi varovala pridobitev tega gibanja ter skupine in posameznike v njem. Oblike te »samozaščite« so bile predvsem stavke, delavska solidarnost, medsebojno obveščanje in opozarjanje o namerah razrednega sovražnika, konspirativnost v pripravi akcij in končno tudi oboroženi delavski oddelki (pariška komuna in njena narodna garda, apertakovci v Nemčiji).

Delavski razred se torej krepi, prav tako njegovo gibanje za ekonomsko in politično osvoboditev, hkrati pa se krepi tudi buržo-

azna država in njen aparat, ki upravlja s kapitalom in proizvodilnimi silami. Da bi ohranila obstoječi družbeni red, ne izbirata ne metod in ne sredstev. To je treba imeti pred očmi še posebej takrat, ko govorimo o obrambi in zaščiti boja za uresničitev zgodovinskih interesov mednarodnega proletariata v obdobju njegovega obračuna z izkoriščevalci.

V delih klasikov marksizma lahko najdemo vrsto teoretičnih analiz o razvoju delavskega gibanja, ki so »odraz in odsev« posploševanja revolucionarne prakse naprednih gibanj in revolucij v preteklem stoletju. Iz njihovih del odseva vizija, ki vodi nenehno in zakonito k oblikovanju družbene samozaščite.

kakršno imamo v naši revolucionarni praksi. Te ideje so bile prisotne zlasti v narodno-osvobodilnih bojih in socialističnih revolucijah 20. stoletja. (dr. M. Milutinović: Posvetovanje o družbeni samozaščiti, Bgd. 1976) Posebno pomembna je praktična izvedba ideje o »oboroženem ljudstvu«, ki lahko nastopa kot protiutež klasičnemu (buržoaznemu) državnemu aparatu nasilja. Za pariško komuno Marx in Engels ugotavljata, da se je lahko obdržala tako dolgo le zato, ker je uporabila proti buržoaziji avtoriteto oboroženega ljudstva. Komunardi so s prvim dekretom odpravili staro vojsko in jo nadomestili z ljudsko milico, avtoriteto ljudstva. Od tod tudi ideja o samozaščiti revolucije in njenih pridobitev pred kontrarevolucijo. To je osnova za podružbljanje državnih zadev na najbolj občutljivih točkah obstoja in razvoja države.

Lenin je tak proces podružbljanja varnostnih zadev in varnostnega sistema označil kot vračanje zaščite in varnosti k njenemu izhodišču — ljudstvu. Načelo »oboroženega ljudstva« je ustrezalo tudi specifičnostim prve

proletarske — oktobrske revolucije. Boljševiki so organizirali delavce v odporu proti reakcijski vladi, oborožili so enote delavcev in tako položili temelje rdeči gardi. Oboroženim delavcem so se pridružili tudi vojaki in mornarji. Kmetje so se vključili v boj skupaj s proletariatom. Tako je nastala nova revolucionarna sila — sila ljudstva, ki je premagala ne le domače kontrarevolucionarje, pač pa tudi intervencijsko mednarodno reakcijo. Lenin je napisal: »... Delavce je treba oborožiti, to je edino poročilo za uničenje caristične nevarnosti in za zagotovitev republike, ter iz prve preiti v drugo etapo revolucije, k zmagi kmetov nad zemljiškimi gospodji, nato pa k socializmu, saj edino ta lahko da od vojne izmučenim narodom mir, kruh in svobodo.«

Marksistični koncept oboroženega ljudstva so uporabili tudi v drugih proletarskih socialističnih revolucijah in narodnoosvobodilnih gibanjih (Kitajska, Alžir, Vietnam, itd.), seveda prilagojenega svojim specifičnim potrebam in interesom.

Jože Kavčič

Pust, pust, krivih ust

Mrzla a vendarle sončna sobota je vrgla na plan pust-nih šem, kolikor se vam jih je le zahotelo. Kranj so dobe-sedno preplavile. Skupaj s kranjsko godbo na pihala so vsaj za dobro uro ohromile mestni promet. Še dolgo potem, ko se je sprevod že razšel, se niso dale pregnati s kranjskih ulic in trgov. Zakaj le, saj je to njihov dan. Pravzaprav njihovi dnevi, saj jih bomo srečevali še tja do srede po vseh naših vaseh in mestih. Le malo dni v letu je odmerjenih za norčije, zato teh nekaj dobro izkoristimo. Vsi, stari in mla-di!

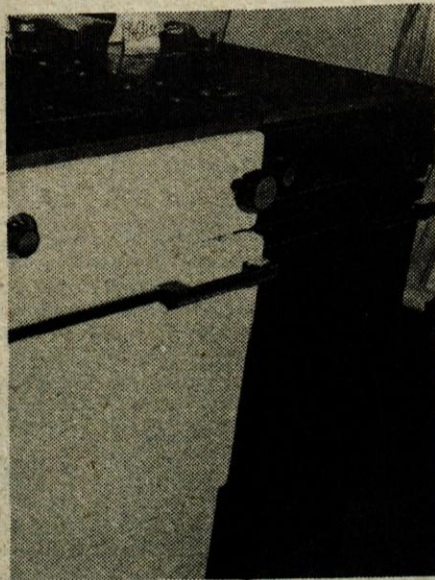
Tri vrste pralnih strojev znamke Gorenje - Körting imajo trenutno naprodaj pri MERKURJU v Kranju (Koroška 1): tip 102 Kör., tip 64.3D, ki ima poseben program za volno, in pa tudi zelo iskani tip 303 Kör.

Cena: 17.834,18, 18.855,90 in 23.536,72 din

IZBRALI SO ZA VAS

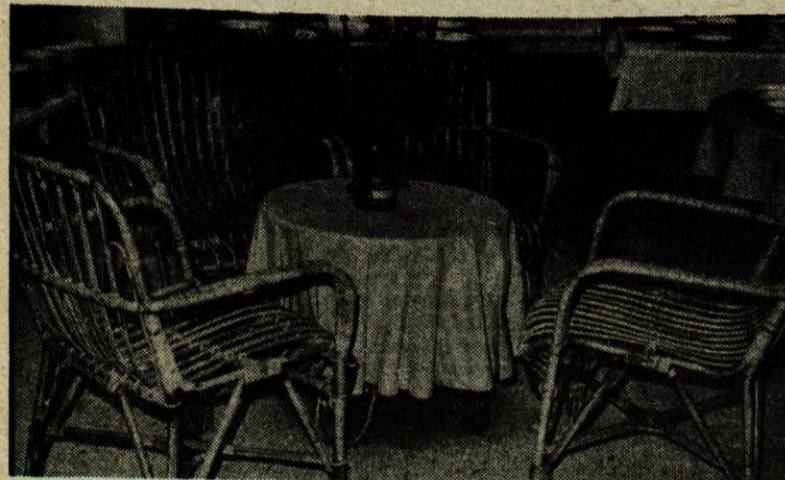
Tudi s štedilniki so pri MERKURJU (Koroška 1, Kranj) dobro založeni; pravkar so dobili tudi trajno žareče štedilnike Küppersbusch v beli in rjavi barvi.

Cena: 9.460,50 din

Pri MERKURJU v GLOBUSU (1. nadstropje) imajo naprodaj tole simpatično sedežno garnituro iz bambusa. Za vrt, balkon, teraso, pa tudi za dnevno sobo.

Cena: 11.177,65 din

ČGP DELO, TOZD PRODAJA LJUBLJANA
Podružnica Kranj, Koroška 16

ISČE PRIMERNE PROSTORE ZA SVOJO DEJAVNOST

Potrebujemo:

od 50 do 80 kv. m prostorov za skladišče
ca. 100 kv. m prostorov za pisarne
ter prostor za garažiranje vozil

Najprimernejša lokacija prostorov bi bila izven mesta Kranja, v bližnji okolici, do 5 km izven mesta. Prostorji so lahko ločeni, čeprav je zaželeno, da bi bila skladišča in pisarne na isti lokaciji. Prostorji morajo imeti možnost priključka na telefonsko omrežje.

Ponudbe pošljite na naslov: ČGP DELO, podružnica Kranj, Koroška 16 ali pa se osebno oglasite.

TOZD Hoteli Bohinj
Bohinjsko jezero

po sklepu DS prodaja
na javni dražbi

RAZNO OPREMO IN VGRAJENE LESENE IN KOVINSKE ELEMENTE

Dražba bo v četrtek,
25. 2. 1982 ob 8. uri
v hotelu JEZERO.

Ogled je istega dne med
7. in 8. uro.

GORENJSKA PREDILNICA
Škofja Loka
Kidričeva 75

razpisuje prosta dela in naloge

1. SISTEMATSKEGA PROGRAMERJA
2. PROJEKTANTA AOP
3. POSLOVODJA INDUSTRIJSKE PRODAJALNE
4. PLESKARJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:

- pod 1. - visoka ali višja izobrazba tehnične ali organizacijske smeri, 3 leta delovnih izkušenj na področju računalništva, znanje zbirnega programskega jezika vsaj enega višjih programskih jezikov ter znanje angleškega jezika
- pod 2. - višja ali srednja izobrazba tehnične, ekonomske ali zacijske smeri, 5 let delovnih izkušenj na področju računalništva, poznavanje programskega jezika COBOL, željeno tudi znanje angleškega jezika
- pod 3. - VKV - šola za poslovodje - 2 do 3 leta delovnih izkušenj v tekstilni stroki
- pod 4. - KV pleskar, 2 do 3 leta delovnih izkušenj

Poskusno delo je 3 mesece.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v roku 15 dni po objavi na naslov Gorenjska predilnica Škofja Loka, Kidričeva 75, kadrovska služba.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

TOZD HOTEL BLED

Komisija za delovna razmerja objavlja naloge
prosta dela in naloge

1. KUJARJA-ICO
za nedoločen čas
2. VODJE PRALNICE
za nedoločen čas

Pogoji:

- pod 1. - končana gostinska šola KV kuhar-ica, izpit iz higijene in minimuma, 2 leti delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca.
- pod 2. - KV delavec šivilske stroke, 2 leti delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v roku 15 dni po objavi na naslov Kompas TOZD Hotel Bled, Komisija za delovna razmerja.

Komisija za izobraževanje pri
upravnih organih in strokovnih službah
OBČINE KRANJ

objavlja za šolsko leto 1981/82 razpis

KADROVSKE ŠTIPENDIJE

eno štipendijo na fakulteti za sociologijo, politične vede
novinarstvo - smer SLO

v sekretariatu za ljudsko obrambo

Pogoji razpisa:

1. Štipendija bo podeljena po kriterijih družbenega dogovora o upravnem sporazumu o štipendiranju študentov
2. Pogoji za podelitev štipendije je najmanj dober učni uspeh
3. Prednost imajo študenti z boljšim učnim uspehom, prosilci iz manjših družin, občani občine Kranj in tisti, ki se vključijo v višje letnike
4. Prijave sprejema: Občina Kranj, splošne službe, Trg revolucije 1, Kranj, najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa
5. Prosilci naj predložijo prijave na obrazcu DZS, 1.65
6. Prijavi naj priložijo:
 - kopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo o uspehu izpitih
 - potrdilo o vpisu v šolo oz. fakulteto, ki jo obiskujejo
 - potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov
 - dokazilo o dohodkih staršev za leto 1980
 - izjavo kandidata, da nima obveznosti do drugega štipendista
7. Kandidati bodo o rezultatih razpisa obveščeni pisмено v roku 15 dni po poteku razpisa
8. Prepozno vloženi nepopolni prijavi komisija ne bo obravnavala

MALI

telefon
27-960

OGLASI

(nasproti porodnišnice)

C. JLA 16 uprava
komerciala 28-463

PRODAM

Prodam SENO. Nemški Rovt 19. Bohinjaka Bistrica 1438
Prodam barvni TELEVIZOR iskra panorama. Telefon 61-522 1441
Prodam OBRAČALNIK za kosilnično moty. Meglič Jernej. Potarje 3. Tržič 1542

Prodam smrekov »POBJON«. 100 kv. m in nekaj DESK. 20 mm. Stefanja gora 11. Cerklje 1543
Prodam KRAVO po izbiri. Voklo 86 1544

Prodam smrekove PLOHE in DESKE. prednja leva vrata ter zadnji odbijač za R-4. platitca z zimskimi gumami za VW in POROČNO OBLEKO. št. 38-40. Lesičnik. Planina 52. Kranj 1545
Prodam KRAVO. ki bo drugič telila konec februarja. Resman. Zgoša 22. Begunje 1546

Prodam smrekove PLOHE. Jezerska c. 65. Kranj 1547
Prodam HLADILNO OMARO. Ogled možen vsak dan popoldan. Žiberna Bogdan. Savska Loka 7. Kranj 1548
Prodam dva para KANARČKOV. Fajfar. So. Brnik 36. Cerklje 1549

Prodam OVCE in JAGNJETA za rejo ali za zakol. Krašovec. Podlublje 51 (gostilna Ankele) Tržič 1550
Prodam dva nova 10-litrška pretočna BOJLERJA. Koselj Francka. Bevkova 23. Radovljica 1551
Prodam novo SCHMIDEL kuhinjsko MESALNO BATERIJO. cena 7.000 din. Naklo 217 1552

Prodam nova OKNA jelovica, dimenzije 80/140, 100/140 s polkni in 120/90 ter kovinsko OKNO 80/95. Telefon 61-047 1553

KUPIM

Kupim star ŠIVALNI STROJ singer. Telefon 60-347. 1553

VOZILA

Prodam 126-P. letnik 1979. Marki Roman. Naklo 245 1382
Prodam PRIKOLICO za osebni avto. elektrovarilni aparat 150-180 amperov. kotno brusilko, primosa, imv kombi za dele. Naslov v oglašnem oddelku. 1554

Prodam ZASTAVO 750. letnik 1976. Vilman. Partizanska 15. tel. 83-302 - Jesenice 1554
Prodam REZERVNE DELE za austina 1300 in motor za MINI cooper 1300. letnik 1976. Gortnar Viktor. Log 26. Zelzniki 1555
Prodam 5 mesecev staro »KATRCO« 4 GTL. Ugodna priloznost! Tel. 064-62-638 1556

Prodam RENAULT 12 TL. dobro ohranjen. Gostilna pod Krvavcem. Rezar. Grad 28. Cerklje 1557

Prodam FIAT 850 sport. celega ali po delih in ZASTAVO 750. v nevoznom stanju. po ugodni ceni. Novak. Zg. Brnik 72 1558

Ugodno prodam ZASTAVO 750. letnik 1978. ter PRALNI STROJ gorenje PS 620 bio S. Sovinc F. Medetova 14. Strazišče 1559

ZASTAVO 750. letnik 1971. registrirano do 1. 2. 1983. prodam. Kropivšek. Strahinj 101. Naklo 1560

Poceni prodam FIAT 850. Lakič. Gradnikova 119. Radovljica 1561
Kupim 2 do 4 leta staro ZASTAVO 101. Telefon 064-60-238 1562

Prodam poltovorni avto OM LUPETO 25. registriran. Ogled v nedeljo dopoldan. Drobnjak. Planina 1. Kranj 1492

Prodam FIAT 125-PZ. letnik 1972. registriran do avgusta 1982. cena 15.000 din. Telefon 28-446 popoldan 1571

STANOVANJA

Mlada tričlanska družina išče STANOVANJE za 1 do 2 leti. Telefon 27-003 popoldan 1564

Oddam SOBO dekletu. Naslov v oglašnem oddelku. 1565

Zamenjam družinsko STANOVANJE. dvosobno z dvema kabinetoma za trosobno ali za dvosobno s kabinetom. Ul. T. Vidmarja 8. stanovanje 1. Planina 11. Kranj 1566

POSESTI

V bližini Kamnika prodam HIŠO, zgrajeno do III. faze in SADOVNJAK. 1300 kv. m. za gotovino. Telefon 064-23-134 od 15. do 17. ure 1567

Nujno vzamem v najem enega, dva ali tri PROSTORE za mirno obrt v skupni izmeri od 40 do 50 kv. m v okolici Radovljice. Plačilo po dogovoru. Šifra: Mirna obrt 1568

ZAPOSLITVE

Zaposlim KV ali PKV SLIKOPLESKARJA. OD po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku. 1419

OSTALO

POUČUJEM angleščino in kemijo za osnovne šole (kemije tudi za srednje). Jezerska c. 112. Kranj 1569

IZGUBLJENO

16. februarja sem na avtobusu od Kranja do Jesenic izgubil pričevalo, zdravstveno knjižico in rojstni list. Prosim vrnite. Jęftimov Blagoje. Kokriški breg 1/a. Kranj 1570

Izgubil se je pes volčjak, sliki na ime Kastor. Prosimo sporočite proti nagradi na Visoko 11. 1572

MLADINSKI SERVIS
Stritarjeva 5
Kranj

Objavlja licitacijo za prodajo dveh osebnih avtomobilov Z 750 S

KR 862-13
izključna cena 35.000 din

KR 863-62
izključna cena 30.000 din

Licitacija bo v prostorih Mladinskega servisa, Stritarjeva 5. Kranj, dne 2. 3. 1982 ob 13. uri. Pred pričetkom licitacije je potrebno vplačati varščino v višini 10% od izključne cene. Kupec plača ustrezne prispevke ob nakupu.

Pri zahvali za pokojnim MARKOM ROZMANOM je prišlo do napačne objave primka. Pravilno se glasi Marka Rozmana in ne Romana. Opravičujemo se za neljub napako!

TEKSTILINDUS
KRANJ

TEKSTILNA INDUSTRIJA
TEKSTILINDUS KRANJ

Za opravljanje različnih del oziroma nalog v proizvodnji tkanja rabimo večje število delavk in sicer za:

1. tkanje na enočolničnih strojih
2. vezanje in urejanje osnove na enočolničnih strojih

Pogoji:

- pod 1. - strojni tkalec II in pol leta delovnih izkušenj s področja tkanja na enočolničnih strojih, poznavanje predpisov iz varstva pri delu, gašenje z gasilskimi aparati, poskusno delo 2 meseca.
- pod 2. - strojni tkalec II in eno leto delovnih izkušenj s področja tkanja na enočolničnih strojih, poznavanje predpisov iz varstva pri delu, gašenje z gasilskimi aparati, poskusno delo 2 meseca.

Kandidati, ki izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje, naj dajo pisne prijavitelne v kadrovski sektor naše delovne organizacije v roku 15 dni od dneva objave.

RAZGLAS

o pregledu splošnih volilnih imenikov in o zahtevah za popravek

Vsak delovni človek, oziroma občan, ima pravico pregledati splošne volilne imenike in zahtevati popravek.

Delovni človek oz. občan lahko zahteva popravek zato, ker on ali kdo drug ni vpisan v splošni volilni imenik volišča, na katerem ima pravico uveljaviti volilno pravico; zato ker je vpisan v splošni volilni imenik kdo, ki nima volilne pravice ali nima volilne pravice na območju te občine oziroma tega volišča, ali kdo, ki je umrl; ali pa zato, ker je nepravilno vpisano ime ali drug podatek, ki se nanaša nanj ali na koga drugega.

Popravek splošnega volilnega imenika se zahteva ustno ali pisмено pri pristojnem matičnem oziroma prijavnem uradu najpozneje 5 dni pred dnem, ki je določen za volitve. O ustnem zahtevku za popravek se napravi uradni zaznamek.

Na podlagi odloka o razpisu splošnih volitev članov delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter splošnega glasovanja o izvolitvi delegatov v družbenopolitične zbore skupščin družbenopolitičnih skupnosti (Uradni list SRS, št. 1/82), bodo splošne volitve članov delegacij v krajevnih skupnostih in splošno glasovanje o izvolitvi delegatov v družbenopolitične zbore občinskih skupščin v SR Sloveniji v nedeljo dne 14/3-1982.

Delovni ljudje oziroma občani lahko pregledujejo splošne volilne imenike in zahtevajo popravke vsak delavnik, razen sobote od 7. do 14. ure, ob ponedeljkih in sredo pa od 7. do 17. ure do 8/3-1982.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, stare mame in prababice

FRANČIŠKE RANT

- p. d. Vrtarjeve mame

se iskreno zahvaljujem dobrim sosedom, Postaji LM Želzniki, dr. Možganu, članom GRS Škofja Loka za hitro in vestno reševanje. Iskrena zahvala sodelavcem Alpeša Želzniki, KZ Škofja Loka, PTT Ljubljana, Kompas-AP Ljubljana, vsem sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Hvala pevcem iz Želznikov in g. kaplanu za opravljeni obred.

VSEM IN VSAKEMU POSEBEJ ŠE ENKRAT ISKRENA HVALA!

VSI NJENI

Zali log. 22. februarja 1982

V 76. letu nas je zapustila

MARIJA DOLINAR

upokojena gospodinja

Od nje se homo poslovili v torek, 23. februarja 1982, ob 15.30 na pokopališču Lipica v Škofji Loki.

DRUŽINI BOŽNAR in DOLINAR

Puštaj, Škofja Loka, 21. februarja 1982

Po kratki in hudi bolezni nas je v 75. letu življenja zapustil naš mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽEF FORTUNA

cestni upokojenec

Pogreb pokojnika bo v torek, 23. februarja 1982, ob 16. uri izpred domače hiše na pokopališču v Gorenji vasi.

ŽALUJOČI: žena Ljudmila, hči Jožefa, sin Franci z družino, bratje Alojz, Andrej, Tone, sestra Francka in drugo sorodstvo

Gorenja vas, 21. februarja 1982

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi drage žene, mame in sestre

MILENE
LUŠINA

se najlepše zahvaljujem vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje, nam stali ob strani v težkih trenutkih in jo pospremili na zadnjo pot. Lepa hvala kolektivu delovne organizacije Loka za vsestransko pomoč; pevcem in župnikom za lepo opravljen obred.

VSI NJENI

Škofja Loka, 19. februarja 1982

ZAHVALA

Ob smrti drage sestre in tete

JERICE PFAJFAR

iz Lajš

se zahvaljujem dobrim sosedom ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in ste jo tako številno pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala tudi g. župniku za opravljen pogrebni obred ter nosilcu prapora in govornici za poslovilne besede

ŽALUJOČI VSI NJENI!

Lajše, 17. februarja 1982

ZAHVALA

Po dolgi in neozdravljivi bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

MIRO OSELJ

Iskreno se zahvaljujem vsem sorodnikom, dobrim sosedom, botrom in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Posebej smo dolžni zahvalo dr. Hribniku in sestri Olgi za dolgoletno zdravljenje, medicinskemu osebju Onkološkega instituta, posebno doc. dr. Debevcu, sodelavcem GKZ Sloga Kranj za podarjeno cvetje in denarno pomoč. Tekstilindusu, posebej sodelavcem SČD, sošolcem 8. b razreda OŠ Janka in Stanka Mlakarja Senčur, GD Voglje in sosednjim društvom ter duhovščini za lep pogrebni obred.

VSEM IN VSAKEMU POSEBEJ ŠE ENKRAT ISKRENA HVALA!

ŽALUJOČI: žena Marija, sin Edo, hčerka Silva in sestra Ivanka z družinama

ter drugo sorodstvo

Voglje, Žablje, Trboje

Med koroškimi Slovenci v Sentprimozu v Rožu

Študentje smo na šentprimoškem odru

Sentprimoz v Rožu – Veselo pričakovanje veseligr z godbo in petjem v treh dejanjih »Študentje smo«, ki so jo v zadnjih mesecih naštudirali in postavili na oder člani prosvetnega društva »Danica«, je v nedeljo, 21. februarja popoldne, do zadnjega kotička zapolnilo lepo novo kulturno dvorano v Sentprimozu. Pa je bilo to veselo pričakovanje tudi upravičeno!

Gledališka skupina »Danica« je tokrat pripravila prijeten, lahek

gledališki komad »Študentje smo«, ki se dogaja pri nas, na našem Rabu. Študentje pridejo sem na počitnice s svojim profesorjem. No, tu pa se seveda rojevajo ljubezni druga za drugo. Zgodba je vzeta iz predvojnih časov, ko smo pri nas imeli še bogate trgovce – zasebnike, ki so bili seveda dobre ženitne »pristopne«. Mladi študentje pa seveda razigrani, veseli in zaljubljeni, kot danes. Besedilo za to igro je napisala Metka Bučarjeva, glasbene točke, ki se jih

zvrsti kar nekaj, pa je dodal Danilo Bučar. Precej je besedne pa tudi nekoliko situacijske komike, vsemu pa se človek lahko od srca nasmeje.

Pričakoval bi, da se na takšnemle podeželskem odru, pri povsem amaterskih igralcih, le sem pa tja kje kaj zatakne, je »lesen« ta ali oni, toda tale mladež iz Sentprimozja in okolice, pa tudi nekaj starejših igralcev, so tokrat pokazali nadvse sproščeno igro, brez vsakršnih zatikanj. Resnično so navdušili. Sicer pa so se tudi dobro pripravili. Že pred novim letom so pričeli s trdim delom pod vodstvom režiserja številnih amaterskih odrov Silva Ovsenka iz Kranja. Mladi so žrtvovali vse svoje zimske počitnice in v teh dneh vadili vsak dan.

Dolgi aplavzi, ki so nagrajevali tudi vsako glasbeno točko posebej, so zgovoren dokaz, da je veseligr »Študentje smo« domača publika dobro sprejela. Pa ne samo domača, kajti na predstavo so prišli koroški Slovenci vse od Beljaka pa do Zvabeka kot je v pozdravnem nagovoru povedal predsednik društva Stanko Wakovnik. Vrsta gostovanj je zdaj pred njimi, saj si kaj takšne gale veselega in prijetnega ob vsakodnevni tegobah, ki nas tarejo, človek resnično že zaželi. Amaterski oder prinaša s seboj nekaj pristnega domačega, nepokvarjenega, bi človek rekel. Lepo bi bilo, ko bi mladi iz Sentprimozja kdaj prišli tudi k nam, na naše amaterske odre. Zagotovo bi navdušili. Ne samo z veseligr, temveč tudi z lepo, pojočo govorico, ki je sicer naša, toda lepo koroško obarvana. D. Dolenc

O študentovskih letih in o ljubezni ter vseh zapetljajih okrog nje govori veseligr »Študentje smo«. Lahkotna, vesela, prijetna. Zrežiral jo je Silva Osenk, sceno je postavil Saša Kump, glasbeno spremljavo pa je vodil domačin Hanzi Kežar. – Foto: D. D.

Ob 40-letnici bitke na vrhu Stola

Kdo je požgal Prešernovo koč: Nemci ali partizani

Kako so Nemci ocenjevali razmere pod Karavankami februarja 1942

O bitki na vrhu Stola 20. februarja 1942. leta je bilo že veliko napisanega, zato se bo zanimivo seznaniti s tem, kako so Nemci v tistem mesecu ocenjevali politične razmere pod Karavankami.

Poveljnik orožniškega okrožja v Radovljici je 24. februarja 1942 poslal poveljstvu orožništva pri šefu civilne uprave na Bledu naslednje poročilo:

»Med prebivalstvom je zopet zavladoval nekakšno vznemirjenje. Uspehi, doseženi v borbah z bandami, so napravili na večino prebivalstva ugoden vtis. Vendar pa je prebivalstvo še vedno nekam rezervirano, kar pa je treba pripisati širjenju lažnih govoric. Do dejanskega pomirjenja duhov bo prišlo šele tedaj, ko se bo odločila vojna z Rusijo in bo boljševidem dokončno strt. Ker večji del slovenskega prebivalstva še vedno dvomi glede izida vojne, si hoče s svojo rezerviranostjo zagotoviti zaledje za v prihodnje.

V mesecu februarja se je zopet klatila po radovljiškem okrožju neka komunistična banda kakih 20 do 30 mož, ki je prenesla svojo akcijo na predel Breznica-Jesenice. Tako se je 4. februarja 1942 med 20. in 21. uro pojavila na Breznici skupina 15 do 20 oboroženih komunistov, ki je pri prebivalstvu beračila za živila, ne da bi bila nasilna. 16. februarja 1942 okoli 20. ure se je banda pojavila v Žirovnici, občina Breznica, obkolila posestvo posestnika Legata in odnesla prekajeno meso treh svinj, mast ter zaklala eno tele. Okoli 23. ure je razstrelila na enem mestu železniško progo med Žirovnico in Lescami. 18. februarja 1942 ob 21. uri sta se pojavila v stanovanju trafikanta Rudolfa Stiebla na Jesenicah člana bande Franc Klinar in Ciril Medja, ki sta pobegnili decembra 1941, in zahtevala večjo količino tobaka in živila.

20. februarja 1942 je šel v predelu Stola v akcijo proti tej bandi

oddelek zaščitne policije. Pri Finčgarjevi planinski koči se je smučarska patrulja spopadla z bando 25 mož (po podatkih Ivana Vovka-Zivana je tedaj bilo v koči 37 borcev in 1 borka, Ivanka Kozar; opomba J. Vidic). Poleg koč je našla grob, v katerem je ležalo truplo neke Julke Jensterle z Javornika. Bila je ustreljena v srce (dva dni prej jo je po nesreči v koči ustrelil njen prijatelj Albin Zemva; opomba J. Vidic). Smučarska patrulja je na Stolu v borbi ustrelila še nekega drugega komunisto. Banda se je v temi umaknila neznanokam.

Med prebivalstvom krožijo naslednje govorice, ki prodirajo sem iz Ljubljane ali so nastale tukaj: Ljubljancani so trdno prepričani, da bomo mi najkasneje v šestih mesecih izgubili vojno. Nemčija je v težkem položaju tako na zunanji kot na notranji fronti. Rusi so prodrli do 200 km pred poljsko mejo ...»

Kdo je požgal koč?

Nekateri trdijo, da so Prešernovo koč na vrhu Stola zažgali partizani, drugi pravijo, da so jo Nemci. Kaj je resnica?

Franc Konobelj-Slovenko, udeleženec bitke na vrhu Stola, je sporno vprašanje takole razložil:

»Polde Stražišar je ukazal, naj zažgemo koč. Kmalu je sredi koč začelo goreti. Toda še preden se je ogenj razplamtel, je Stražišar spremenil odločitev in ogenj smo pogasili. Zakaj? Goreča koč bi bila za Nemce znamenje, da smo se umaknili. Drugi razlog je bil v tem, da bi nas Nemci takoj sledili, če ne bi imeli na vrhu Stola kam iti in kje se odpočiti.

Ko smo bili že daleč pod vrhom, se je na vrhu Stola začelo rahlo svetlikati. Nemci so zažgali koč in se tudi umaknili v dolino.

Da je Slovenkova izpoved resnična in da so res Nemci pred odhodom s Stola zažgali koč, je razvidno tudi iz zaupnega poročila jeseniškega župana Luckmanna, ki je bil v tej hajki Nemcem eden od vodičev (Luckmannova zaupna poročila sem objavil v knjigi Semen v Bistrici in je omenjeni podatek na str. 208).

Za konec še to: Žirovniški lovec Franc Grilc, nadzornik KID, ki je 19. februarja blizu Zabreznike planine opazil partizanskega stražarja in to prijavil Luckmanu, le-ta pa gestapu na Bled, nakar je sledila hajka, je umrl pred približno 14 leti v Kamni gorici oz. tam so ga pokopali. Vse do smrti mu nikoli nihče ni povedal, da smo odkrili dokumente, ki govorijo o tej njegovi izdaji (omenja ga zaupno Luckmannovo poročilo).

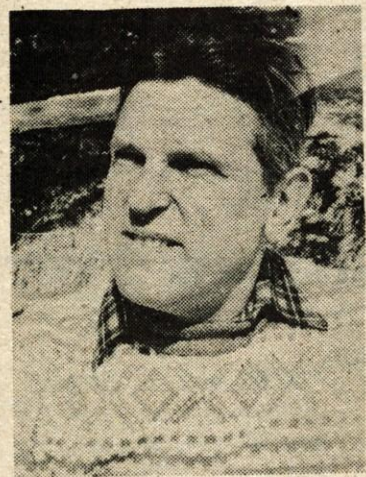
JOŽE VIDIC

GLASOVA ANKETA

Tudi pozimi v gore

Valvasorjev dom pod Stolum – Ko se je ob 20. obletnici bitke na Stolu februarja 1962. leta podalo na to goro 51 alpinistov, planincev in borcev jeseniške čete in so jeseniški planinci ter borci začeli od 1967. leta redno prirejati zimske spominske pohode na najvišji vrh Karavank, nihče ni pričakoval, da bo ta planinske prireditve kaj kmalu postala najbolj priljubljena in tudi množična pri nas. Leta 1974 je bilo na devetem pohodu prvič prek tisoč udeležencev. Od 1978. leta dalje marljivi organizatorji prirejajo poleg pohoda na Stol tudi pohod Po poteh Cankarjevega bataljona za šolsko mladino do Valvasorjevega doma; takrat je prireditev obiskalo 4430 ljudi, lani pa kar 5543, največ doslej.

Letošnji, 17. pohod je privabil skupno okrog 4800 obiskovalcev. Tri izmed udeležencev nedeljskega pohoda po planinah pod Stolum, vzpon na vrh namreč tudi letos ni bil mogoč, smo poprašali o njihovi planinski aktivnosti in sodelovanju na prireditvi. Tole smo zvedeli!

Stane Tavčar iz Kranja: »V planine od nekdaj rad zahajam zaradi fotografije. Ker so me pozimi prej precej zaposlovala predavanja s prikazi mojih diapozitivov, sem se šele pred tremi leti odločil za sodelovanje na zimskih pohodih. Poleg Stola obiskujem pozimi Porezen, Blegoš, Poljano in Kališče.

Pohod na Stol, posebno kadar vodi na vrh, ni ravno za vsakogar. Čeprav letos nisimo bili na vrhu, je bilo kar dovolj hoje. Med njo se je lahko vsak naučil sonca in svežega zraka. Sicer pa, težko je opisati vzdušje v svežem zimskem jutru: treba ga je doživeti, odločiti se in skočiti iz zapečeta vanj. Zame so pohodi zanimivi, ker v planinah srečam znance od vsepovsod. Dokler mi bodo noge dopuščale, bom v gorah iskal vir zdravja. Tudi pohoda na Stol se bom še rad udeleževal, saj je dobro organiziran.

Cilka Kežar iz Studenčic pri Vrbi: »Že dolgo zahajam v hribe; v glavnem planinarim poleti, pozimi pa se udeležujem le pohodov na Porezen in Stol. Tod sem letos sedmič.

Zdi se mi prav, da ne grem vsako ceno na vrh. Pot po planinah pod Stolum je bila precej varna in ne preveč zahtevna. Sploh pa je kjerkoli v hribih, to je doma tovarniški dober zrak in lep razgled. To komur koristi, še posebno gibanje v naravi. Ker kot otrok veliko stojim, se ukvarjam tudi drugimi športi, najbolj pri meni je planinstvo.

Se zaradi nečesa so pohodi na Stol. Na njih se minjamo velikih zgodovinskih godkov, revolucionarno sprejemamo mladi za svoje.

Mirko Koder z Jesenic: hod na Stol me privablja množičnosti; ne toliko zato, bi mi bila množica po ampak ker v njej srečam prijateljev. Planinec, član niškega društva, sem že 21. Redno zahajam v gore, največ Julijce. Tako se seveda spoznam z mnogimi ljudmi, jim planinstvo veliko pomeni.

Med zimskimi pohodi v najbolj vabljiv na Stol, zaradi se je moč vzpeti na vrh. Spodnja pot je za mnoge lahka. Vendar pa je pomembno, da je človek zaradi našnjega življenja čimveč na zem zraku, da se ukvarja s kreacijo. Bolje je, da to počne kot pa poredko in le intenzivno.

Besedilo in slike: Stojan Šušteršič

Prelep je planinski svet in popotniku tudi pozimi ponuja poglede na zasnježena pobočja, kjer zimi in vetru kljubujejo. – Foto: D. Kuralt